

B&S Belangenverkenning Matsloot / Westpoort e.o.

WERKBOEK
d.d. juni 2021

PROJECTDATA

Projectnaam	Belangenverkenning Matsloot/ Westpoort e.o.
Locatie	Groningen/ Matsloot
Opdrachtgever	Provincie Groningen
Opgesteld door	Bosch Slabbers landschapsarchitecten Tijs v. Loon Maurits v. Wijk v. Brievingh
Datum	juni 2021
Projectnummer	BS20-056

Aanleiding

Westelijk van de stad Groningen, op de overgang van stad naar land, spelen veel ontwikkelingen, zoals de aanleg van bedrijventerreinen, nieuwe woonwijken, grondbergingen t.b.v. de suikerfabriek (CBC), infrastructuur, natuur- en landschapsopgaven, waterberging, recreatieve ontwikkelingen en ontwikkeling van duurzame energie.

Veel van deze ontwikkelingen zijn bovenlokaal, tot zelfs (boven)regionaal van aard. Dit maakt dat de drie gemeenten (Groningen, Westerkwartier en Noorderveld) en de beide provincies (Groningen en Drenthe) samenwerking hebben gezocht om een belangenverkenning op te stellen. De initiatieven voor duurzame energie vormden de directe aanleiding om met deze verkenning te starten.

Onder penvoerderschap van de provincie Groningen heeft BoschSlabbers voorliggende Belangenverkenning opgesteld voor het gebied Matsloot / Westpoort en omgeving.

Doel van de verkenning

Voorliggende Verkenning heeft geen formele status. Het is bedoeld als een discussiestuk, een middel om samen met betrokken partijen het gesprek op gang te brengen over de ontwikkeling van het gebied.

- Samenbrengen partijen (vanuit het besef dat samenwerken meerwaarde genereert)
- Inventariseren van belangen en wensen (beleid en initiatieven)
- In beeld brengen synergie en conflicten (wegen van wensen & belangen)
- Aanzet tot een gezamenlijke integrale visie ten aanzien van te maken keuzen en te maken afspraken.

Leeswijzer

De verkenning start (hoofdstuk 1) met een beknopte analyse van het gebied, waarin de ontstaanswijze en belangrijkste ruimtelijke kenmerken worden beschreven.

Hoofdstuk 2 bevat een 'plannenparade' van de initiatieven en ontwikkelingen die op het gebied af komen.

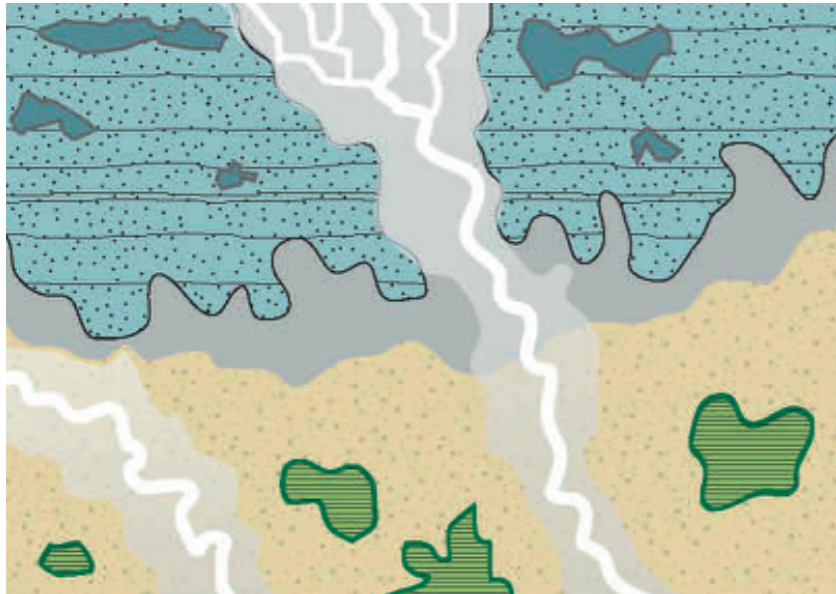
Hoofdstuk 3 beschrijft een 1e aanzet voor een visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in de vorm van een landschappelijk raamwerk. In hoofdstuk 4 formuleren we bevindingen en aanbevelingen voor het vervolg.

1. Landschapsanalyse

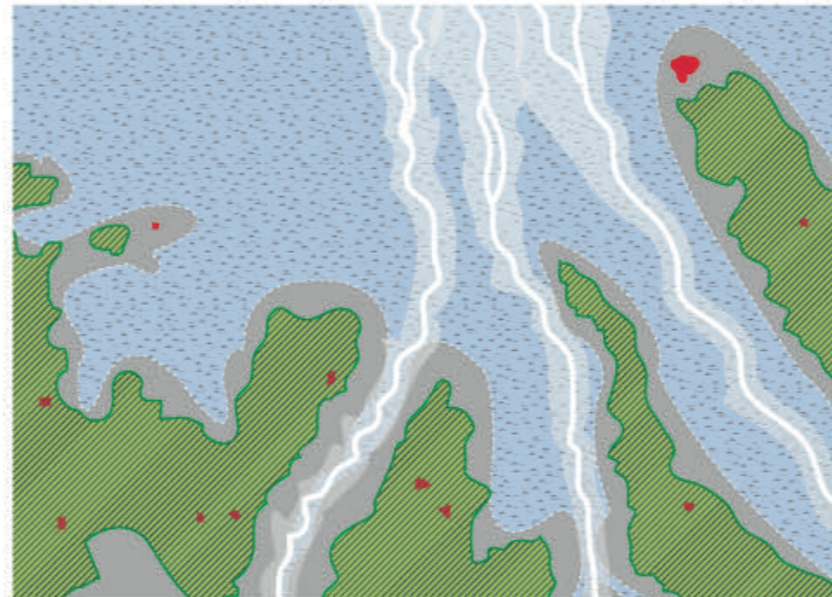
ONTSTAAN VAN HET LANDSCHAP

De westflank van de stad Groningen heeft zich ontwikkeld op de overgang van het Drentse zandlandschap en het Groninger zeekleilandschap. In de ontwikkeling van het gebied zijn een aantal episoden te onderscheiden.

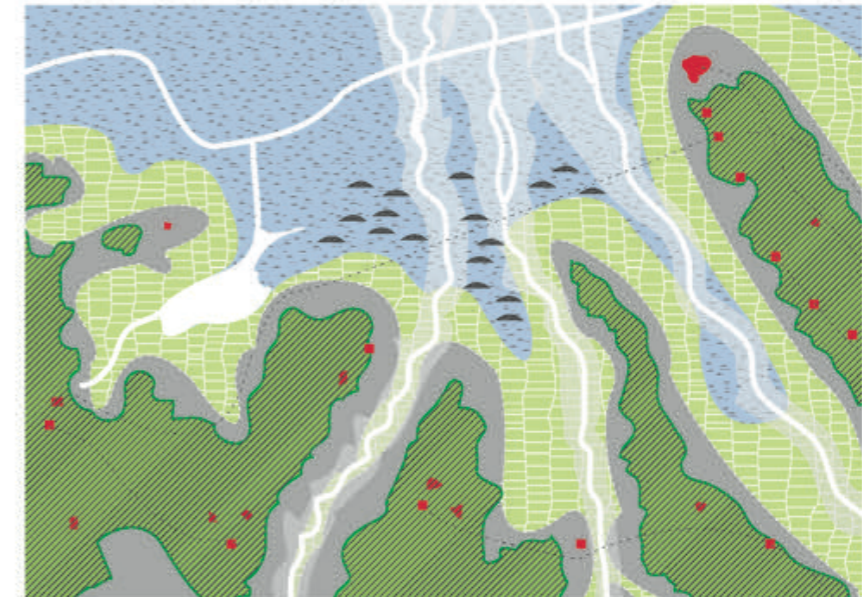
Voor het veen

Aanvankelijk was er een landschap waarin de invloed vanuit zee groot was en rivieren vanaf het zandplateau afstroomden in noordelijke richting.

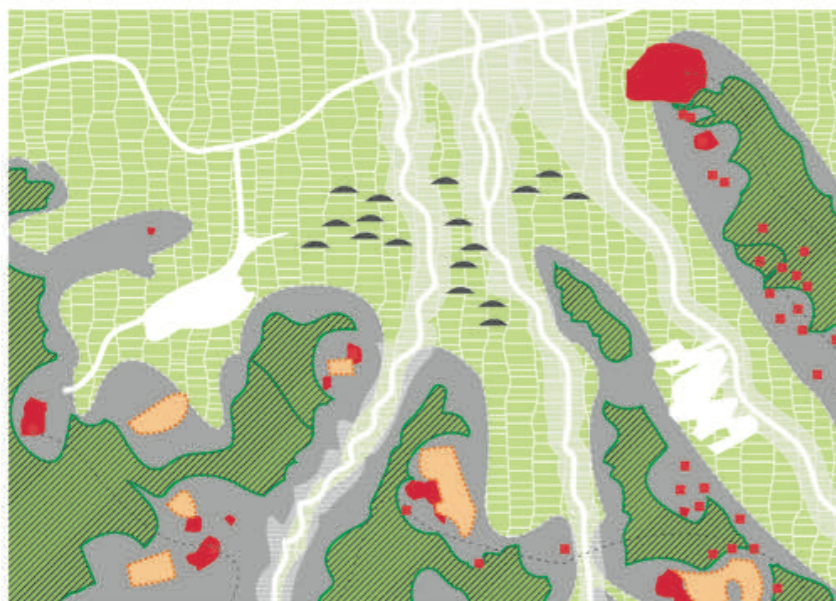
Het veenmoeras

Doordat de afvoer van water wordt bemoeilijkt ontstaat er veen. Dit beeld schetst het landschap voordat de mens het veen ging gebruiken. Het patroon van de ondergrond weerspiegelt zich in de vegetatie; bos op de hoge delen, veenmoeras in de laagte. De eerste nederzettingen ontwikkelen zich op de hoge droge delen van het landschap. De stad Groningen is strategisch gelegen op de kop van de stuwwal.

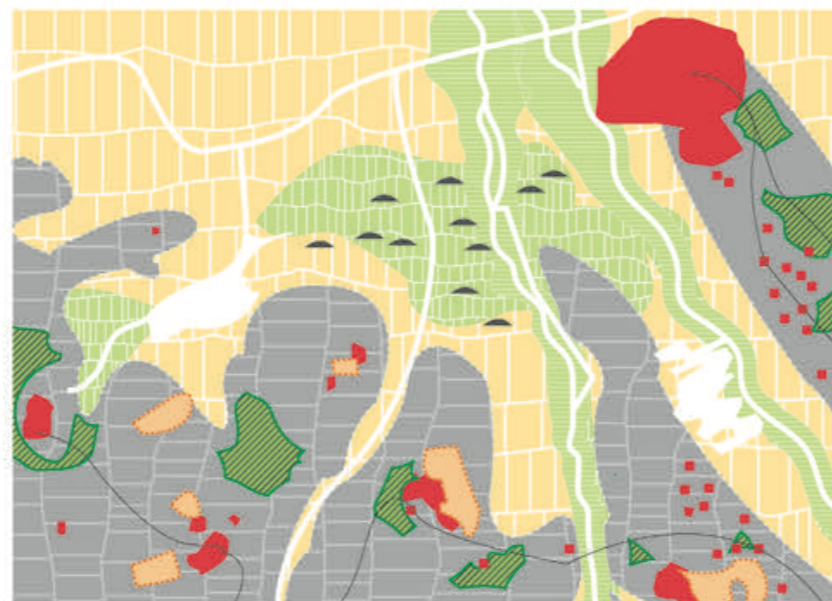
De Veenterpen

De derde fase is die van de eerste activiteiten in het veen. De veenterpen duiken op en de eerste aanzetten voor ontginning van het veen worden gezet.

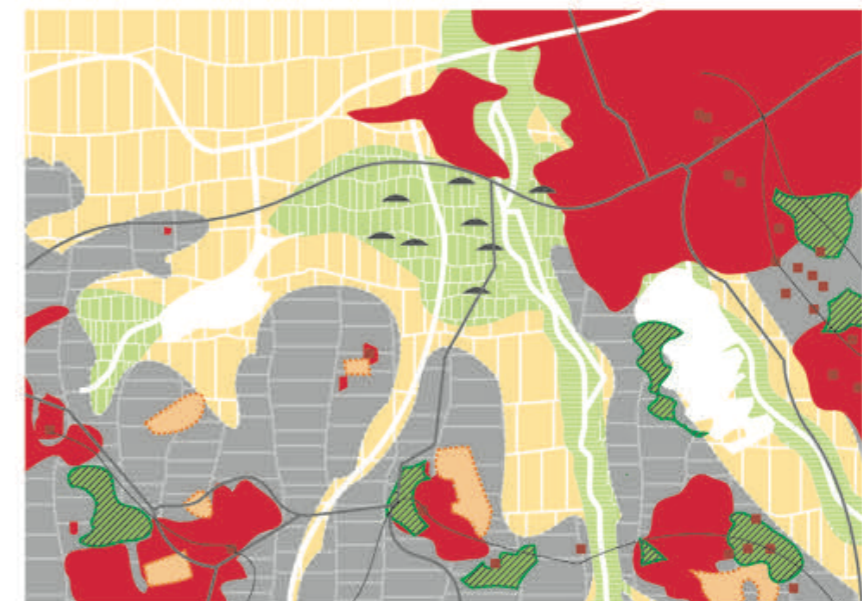
De Madelanden

De volgende fase laat het typische Drentse landschap zien met heidevelden, bossen, essen en de weidegronden langs de beken en in de laagte; de madelanden.

Agrarisch productielandschap

De fase hierna laat het beeld zien van de transformatie tot een agrarisch landschap dat gericht op efficiënt produceren. Ingrepen in de waterhuishouding en aanpassingen van de verkaveling leiden tot het verdwijnen van landschappelijke contrasten.

Verstedelijking

De laatste fase laat het beeld zien van het huidige landschap waarin de betekenis van de stad is toegenomen. De landbouw maakt plaats voor natuurontwikkeling, de stad ruikt op tot aan de randen van het gebied en de betekenis van recreatie neemt toe.

STEDELIJKE ONTWIKKELING

Hoogkerk was oorspronkelijk een kleine nederzetting in het weidse agrarische landschap. Door uitbreiding van de stad Groningen en de ontwikkeling van industrie is het onderdeel geworden van de stadsrand van Groningen.

In de verstedelijking van het gebied spelen de waterverbindingen een belangrijke rol: Munniksloot/Hoendiep in oost-westrichting, Aduarddiep/Koningsdiep/Peizerdiep/Eelderdiep en Zuidwending in noord-zuidrichting zorgden voor waterkruisingen bij Vierverlaten/Hoogkerk en De Poffert. Op deze kruisingen werd tol geheven en kwam bedrijvigheid (timmerwerven, molens, fabrieken) tot leven.

Met de komst van de spoorverbinding Groningen-Leeuwarden ontstaan op kruispunten van water- en spoorwegen interessante overslaglocaties. In 1886 krijgt Hoogkerk-Vierlaten een station, direct naast het Hoendiep. In 1909 staat de Suikerfabriek bij Hoogkerk op de kaart, strategisch gelegen tussen Hoendiep en spoor.

Tot de jaren '60 blijven grote veranderingen uit. In 1960 wordt de Rijksweg 43, de latere A7 (1983), gerealiseerd. Vanaf die tijd is er sprake van een enorme tempoversnelling ten aanzien van stedelijke ontwikkelingen: we zien de stad Groningen en in minder mate ook de dorpen er omheen (zoals Hoogkerk) gestaag uitbreiden. Ook de infrastructuur neemt in betekenis toe.

Met het uitdijen van de stad Groningen komen de polders Oude Held, Lagemeeden, Matsloot-Roderwolde en De Verbetering steeds meer in een stedelijke context te liggen. Eind jaren '60 wordt bij Vierverlaten het Trafostation aangelegd met hoogspanningslijnen richting het noorden, alsmede een groot gebied aan vloeivelden en grondbergingen voor de Suikerfabriek. Door de uitbreiding van industrie en vloeivelden beginnen Hoogkerk en Groningen aan elkaar te groeien. Hoogkerk breidt vervolgens uit tot aan de Rijksweg, die in 1983 gereed is als snelweg.

Vanaf 2000 worden polders de Oude Held en De Verbetering zodanig verstedelijkt, dat het landschap tussen Hoogkerk en Groningen onderdeel wordt van de stad. In polder Lagemeeden, Vredewold en Matsloot-Roderwolde is de stad is aan de horizon zichtbaar. Het gebied krijgt daarmee ook meer een betekenis als uitloopgebied; ruimte voor recreatie in de nabijheid van de stad. Ten westen van Hoogkerk wordt het bedrijventerrein Westpoort ontwikkeld.

ONDERGROND

Overgang Drents plateau naar het zee- kleigebied.

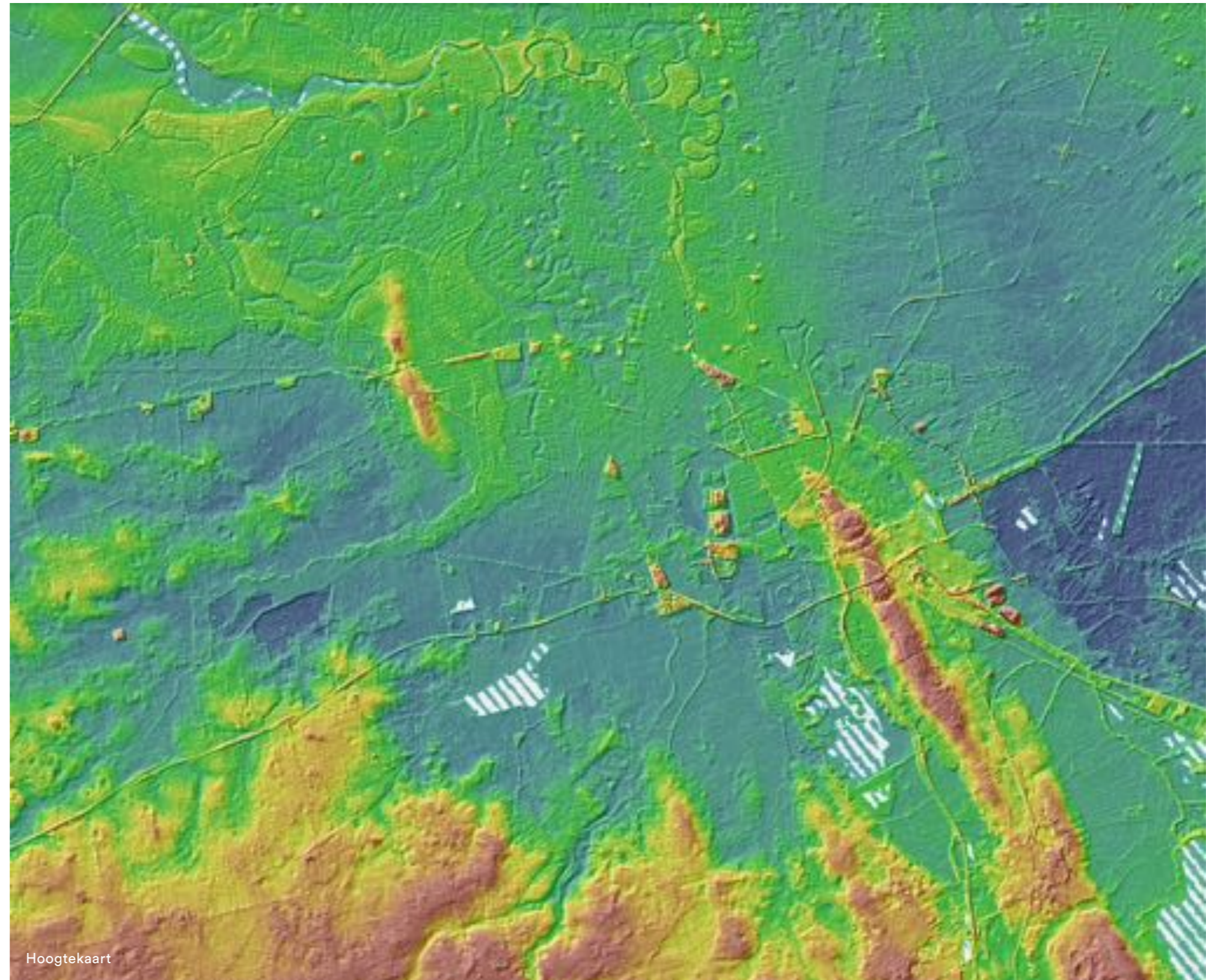
Het gebied ligt op de overgang van zand, naar veen, naar klei.

Enkele kilometers ten zuiden van het plangebied ligt de rand van het Drents plateau, dat bestaat uit hoge zandige ruggen, doorsneden door beekdalen met daarop de dorpen Leek, Roden en Peize.

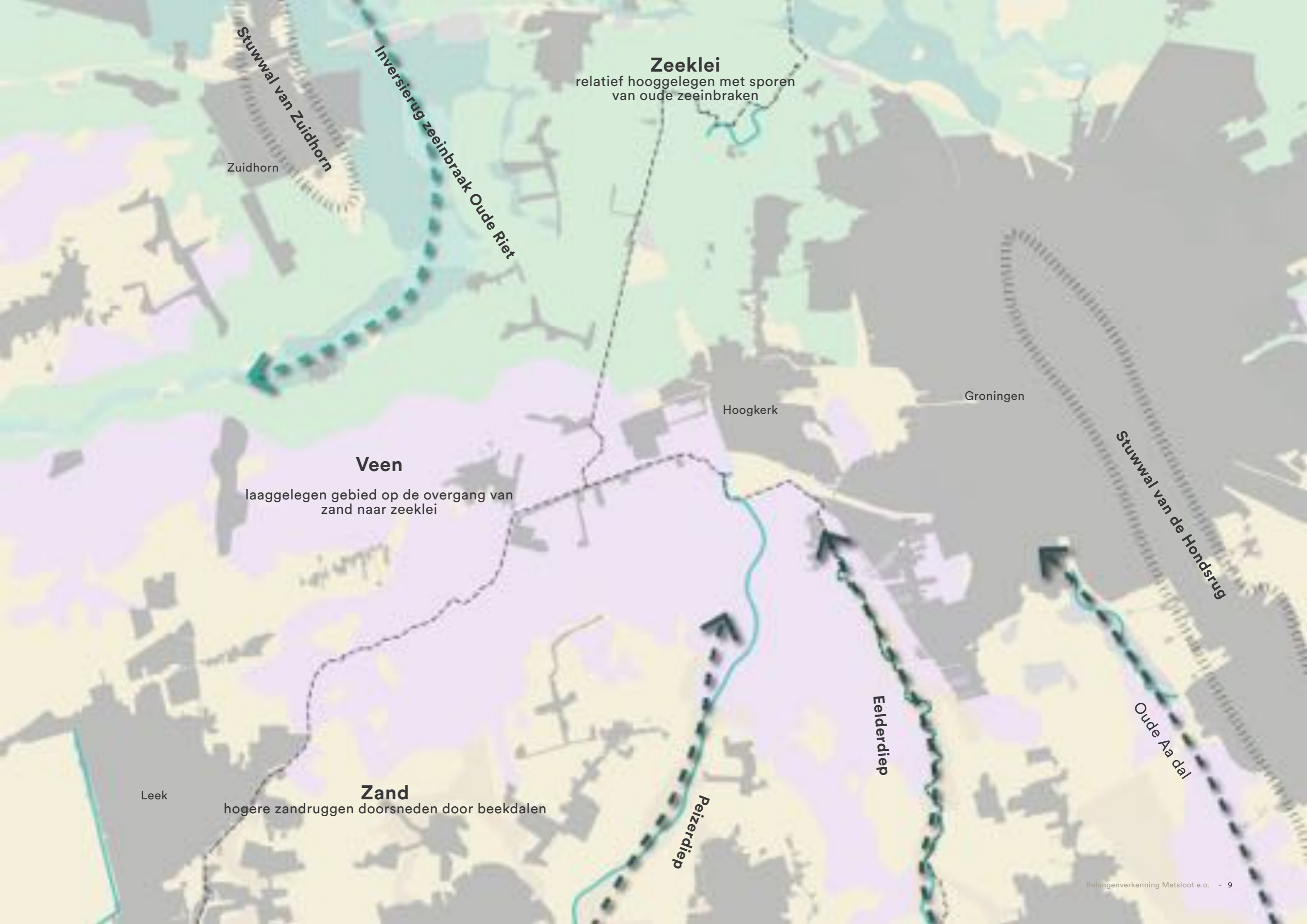
Ten noorden van Hoogkerk bevindt zich het zeeleilandschap dat bestaat uit opgeslibte kwelders en voormalige zeeinbraken (Oude Riet). Het zeeleilandschap is relatief hoog gelegen, water afkomstig vanaf het Drents plateau stagneerde in het tussenliggende laaggelegen gebied waardoor zich hier een veengebied heeft ontwikkeld (Leekstermeergebied en Matsloot)

Noordzuid gerichte waterlopen

Via waterlopen als De Oude Riet, Hunsinge, Peizer-, Eelder, en Aduardiep watert het Drents Plateau af richting de zee. Deze noord-zuid gerichte waterlopen zijn voor een groot deel rechtgetrokken. Relicten van de oorspronkelijke meanderende loop zijn deels nog herkenbaar in het verkavelingspatroon, of als laagte in het landschap.

Hoogtekaart

Zeelei
relatief hooggelegen met sporen
van oude zeeinbraken

Zuidhorn

Stuwwal van Zuidhorn

Inversierug zeeinbraak Oude Riet

Hoogkerk

Groningen

Veen
laaggelegen gebied op de overgang van
zand naar zeelei

Stuwwal van de Hondsrug

Leek

Zand
hogere zandruggen doorsneden door beekdalen

Peizerdiep

Eelderdiep

Oude Aa dal

LANDSCHAP

Diversiteit aan landschapstypen

Het gebied kent op een relatief kleine oppervlakte een grote diversiteit aan landschapstypen. Deze landschapstypen vormen een weerspiegeling van de landschappelijke ondergrond.

Wierdenlandschap

Het landschap ten noorden van Hoogkerk wordt gevormd door een uitloper van het Wierdenlandschap. De ondergrond van dit landschap is gevormd door de zee en bestaat uit klei. Kenmerkend is de openheid, de onregelmatige blokverkeveling en verspreide boerderijen die voor een deel zijn gelegen op kleine wierden. De grote dorpswierden bevinden zich meer naar het noorden.

Dijkenlandschap

De voormalige zee-inbraak van de Oude Riet maakt deel uit van het Dijkenlandschap. Het patroon van verdwenen dijken is nog aanwezig in het wegenpatroon. Het onderscheid met het aangrenzende wierdenlandschap is hier niet heel groot. De dorpjes Enumatil en Den Horn zijn ontstaan aan dijken langs de voormalige zee-inbraak.

Wegdorpenlandschap

Het wegdorpenlandschap is gelegen in het veengebied. Bebouwing concentreert zich van oudsher in langgerekte linten op hoger gelegen smalle zandruggen. De hoger gelegen delen zijn relatief besloten met bosschages en houtsingels, de lager gelegen delen van het wegdorpenlandschap zijn open.

Esdorpenlandschap

Op de randen van het zandige Drents plateau vinden we het esdorpenlandschap. Een besloten landschap van bossen, houtsingels, essen en beekdalen.

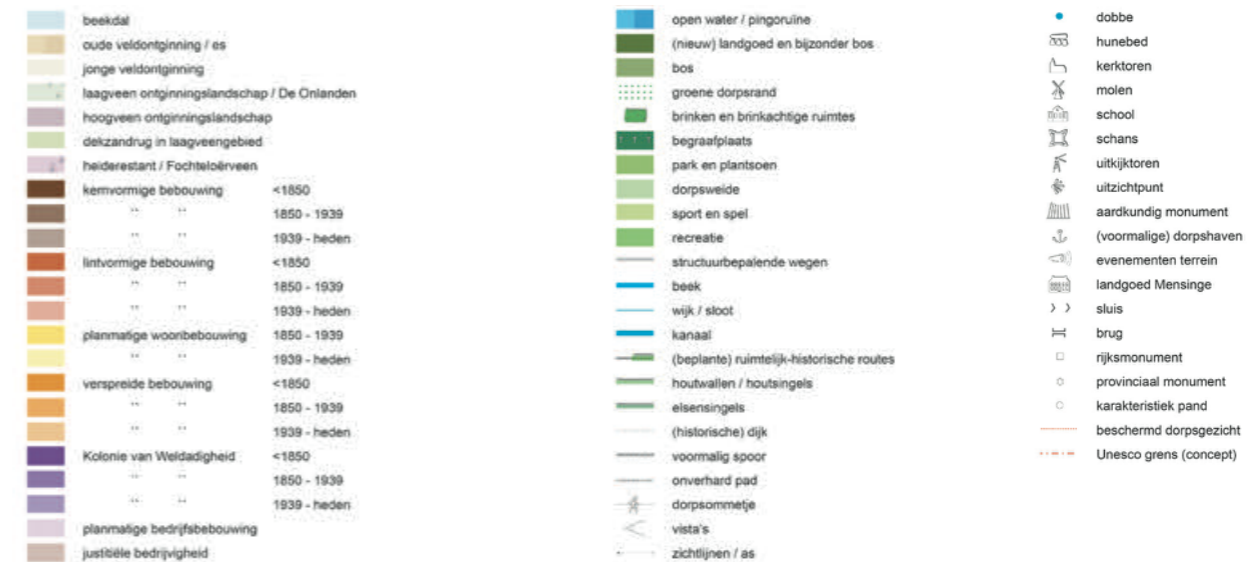
Kwaliteitskaart landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Legenda ERL Kaart, Provincie Groningen

Kwaliteitsgids Noordenveld

Overzichtskaart februari 2020

Legenda Overzichtskaart Kwaliteitsgids Noordenveld

Zuidhorn

Wierdenlandschap

Reitdiep

Dijkenlandschap

Groningen

**Wegdorpen landschap
op laagveen**

**Wegdorpenlandschap
met houtsingels**

Leek

Drenthe Aa

Esdorpenlandschap

Esdorpenlandschap

Rijk aan historische structuren en objecten

Het gebied is rijk aan historische objecten en structuren die het verhaal vertellen over de ontstaansgeschiedenis van het gebied.

Vaarten en Kanalen

De grote kanalen Hoendiep, Aduarderdiep, maar ook de kleinere vaarten als Koningsdiep, Munnikensloot en Letterberterdiep vormde van oudsher de verbinding tussen de stad Groningen en haar ommeland. Via deze voormalige trekvaarten werden (landbouw)producten af- en aangevoerd richting de stad.

Wierden & Dijken

De wierden en dijken verhalen over de strijd tegen het water en het veroveren van land ten opzichte van de zee. De grote dorpswierden vinden we vooral ten noorden van het Van Starckenborg kanaal. In het gebied komen vooral kleine wierden voor met daarop een enkele boerderij. Het gehucht Leegkerk vormt een bijzonder ensemble met een kerk, pastorie en boerderij op drie bij elkaar gelegen wierden. Tussen Hoogkerk en Zuidhorn volgt een deel van de wegen het tracé van voormalige dijken langs de zee-inbraak van de Oude Riet. Ook in het veengebied van de Onlanden komen talrijke kades en veenterpen voor.

Bebouwingslinten

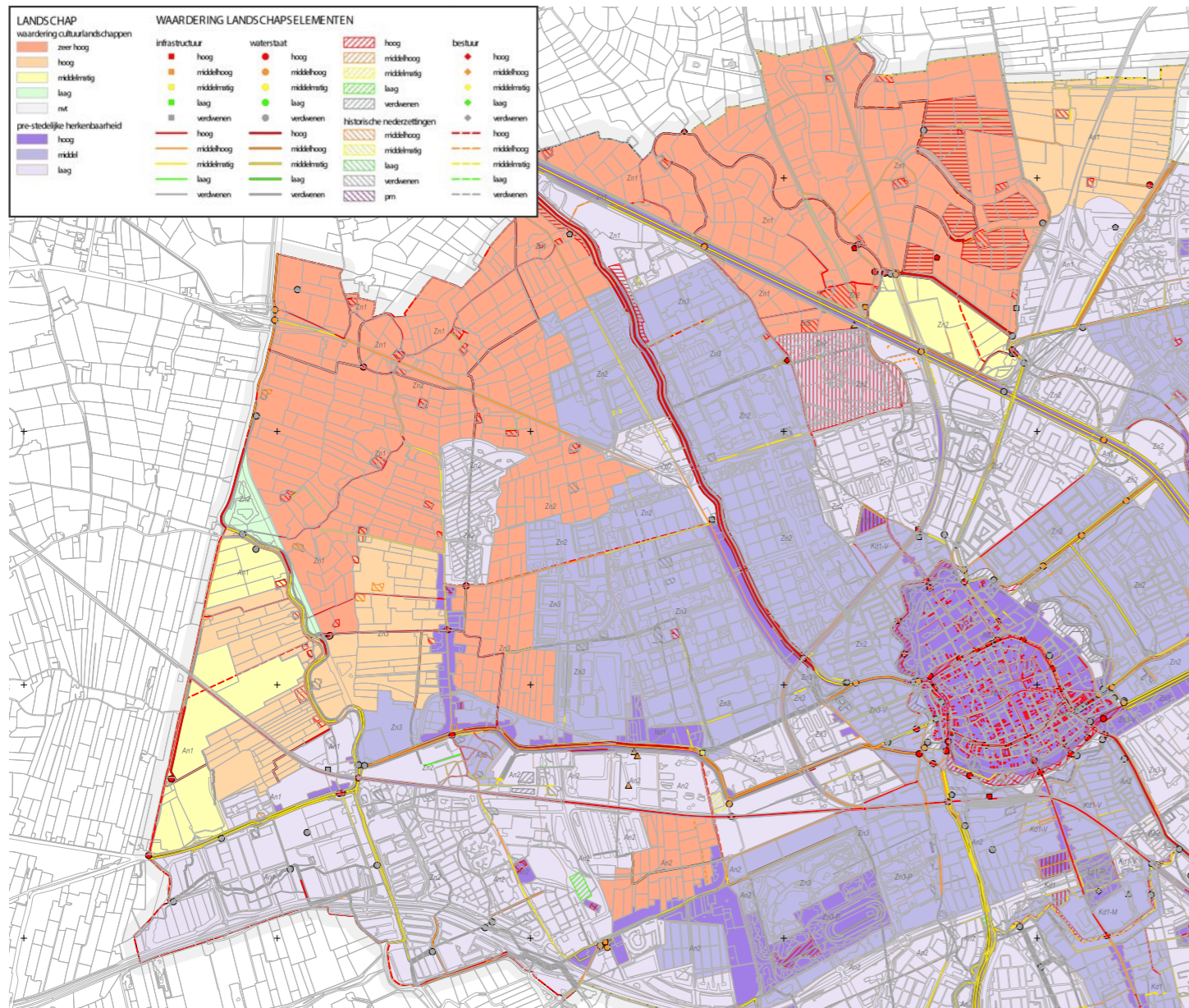
Langs de belangrijkste waterlopen en oude wegen hebben zich bebouwingslinten ontwikkeld. Het bebouwingslint langs het Hoendiep in Hoogkerk heeft van oudsher een industrieel karakter met watergebonden bedrijvigheid (suikerfabriek, oliefabriek, scheepstimmerwerf) en arbeiderswoningen. Andere linten zoals de Kerkweg in Hoogkerk, De Hoofdstraat in Oostwold of de Dorpsstraat in Den Horn hebben eerder een agrarische oorsprong, waarbij het lint in de loop der tijd is aangevuld met woningen.

Historische parels

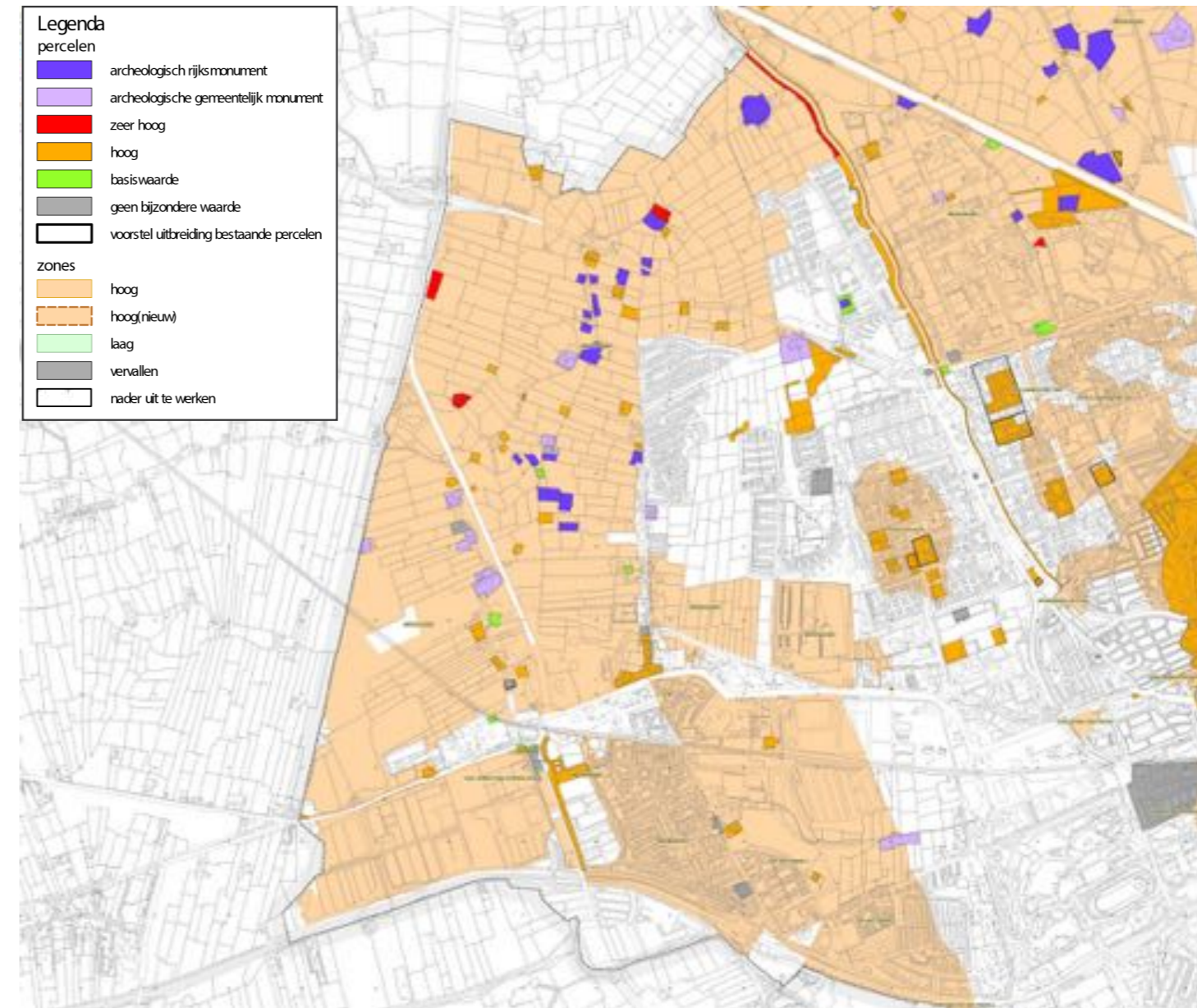
Verspreid door het gebied vinden we diverse bijzondere historische objecten. Naast de reeds genoemde wierde van Leegkerk, zijn dit bijvoorbeeld de Scheepswerf de Poffert en de Molen Zuidwending. Deze objecten vormen een fraai contrast met de grootschalige industriële ontwikkeling rondom Hoogkerk.

In het landschap van Middag-Humsterland en het Reitdiep is veel cultuurhistorie bewaard gebleven. Het is een collage van oudewaterlopen, wierden, wegen, dijken en middeleeuwse kerken.

Waardering Historische Geografie Gemeente Groningen

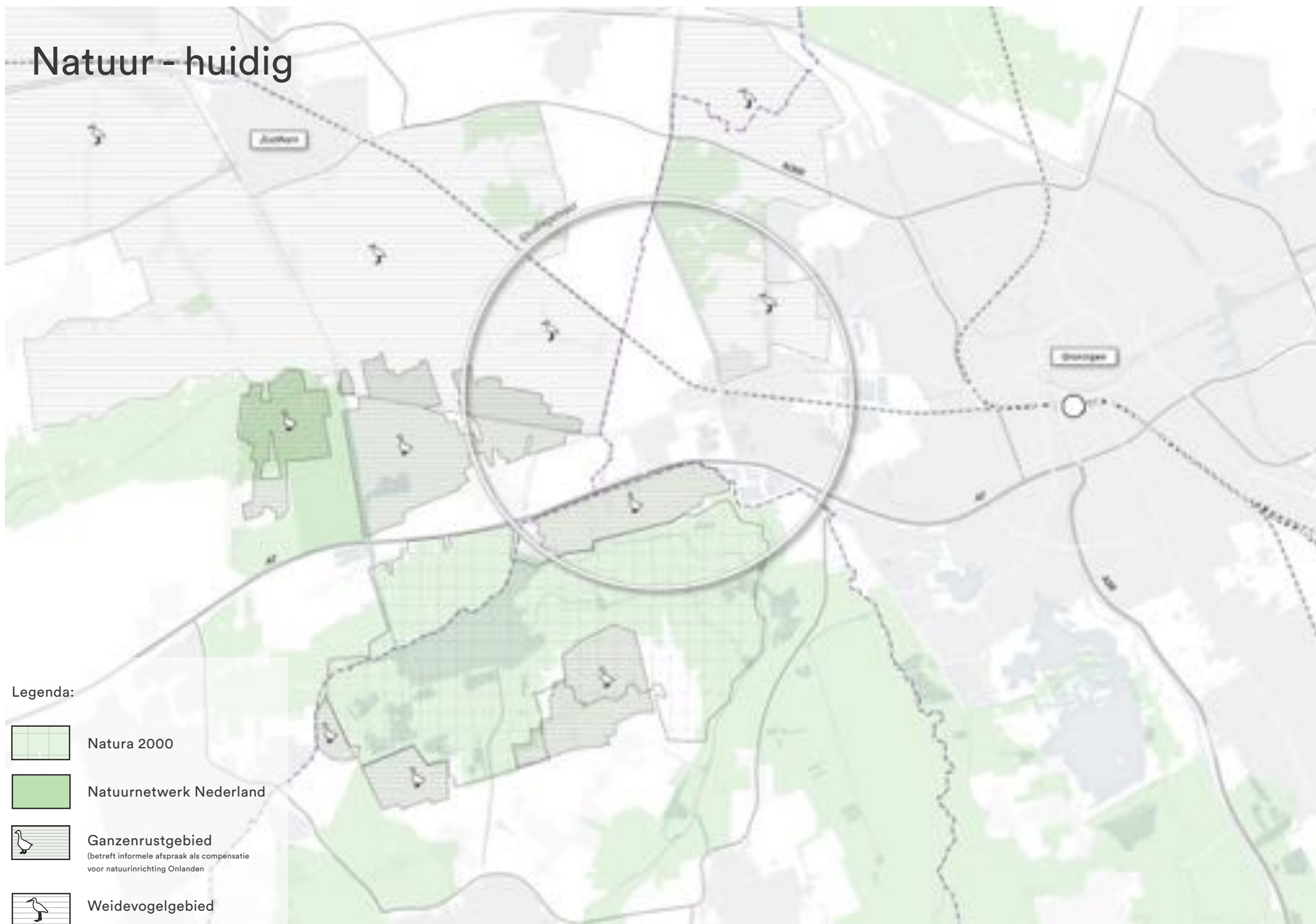
Waardering Archeologie Gemeente Groningen (CONCEPT)

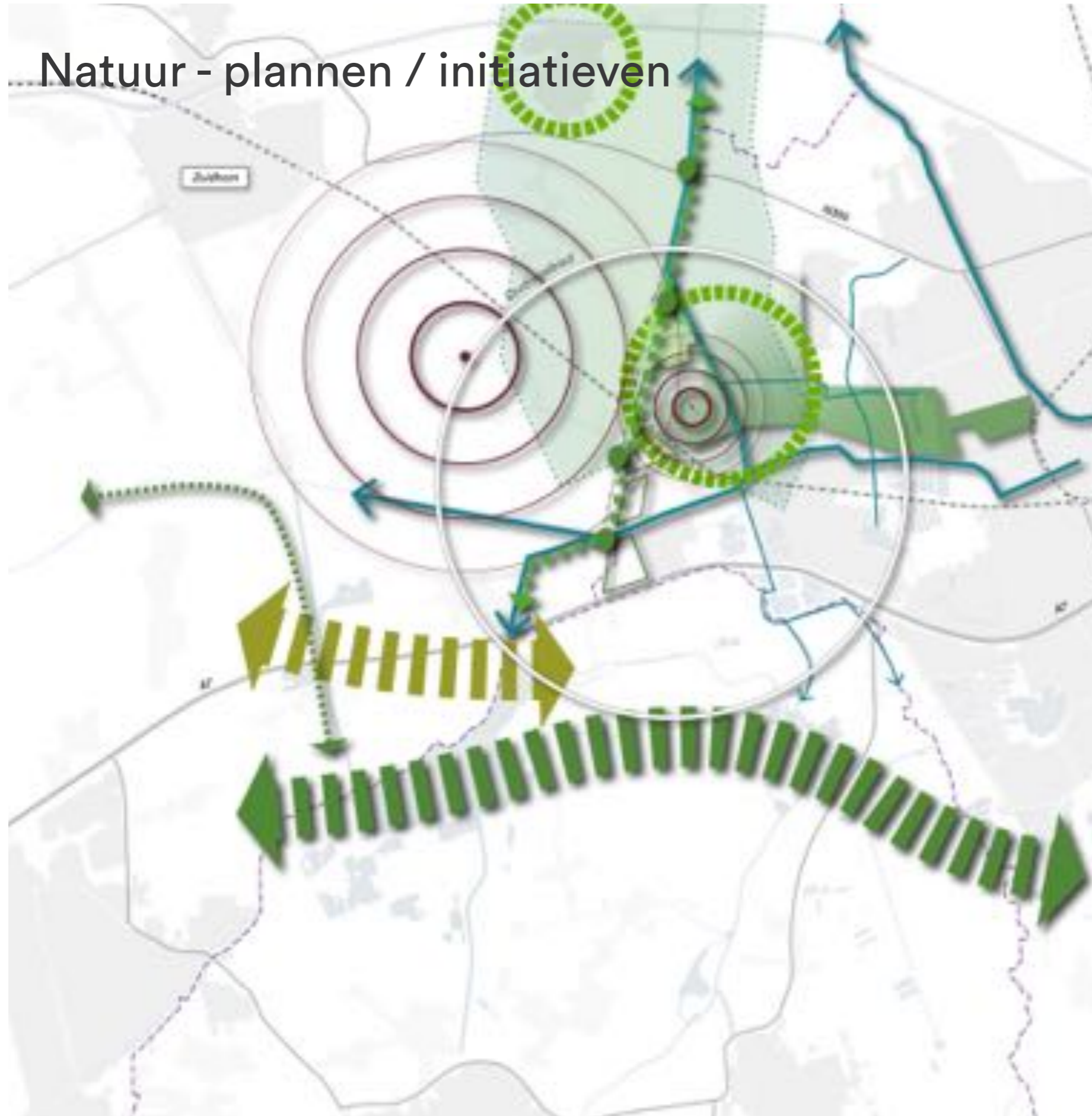
2. plannenparade

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van ontwikkelingen en initiatieven die op het gebied afkomen. Een groot deel van deze initiatieven betreft nog geen beleid.

Natuur - huidig

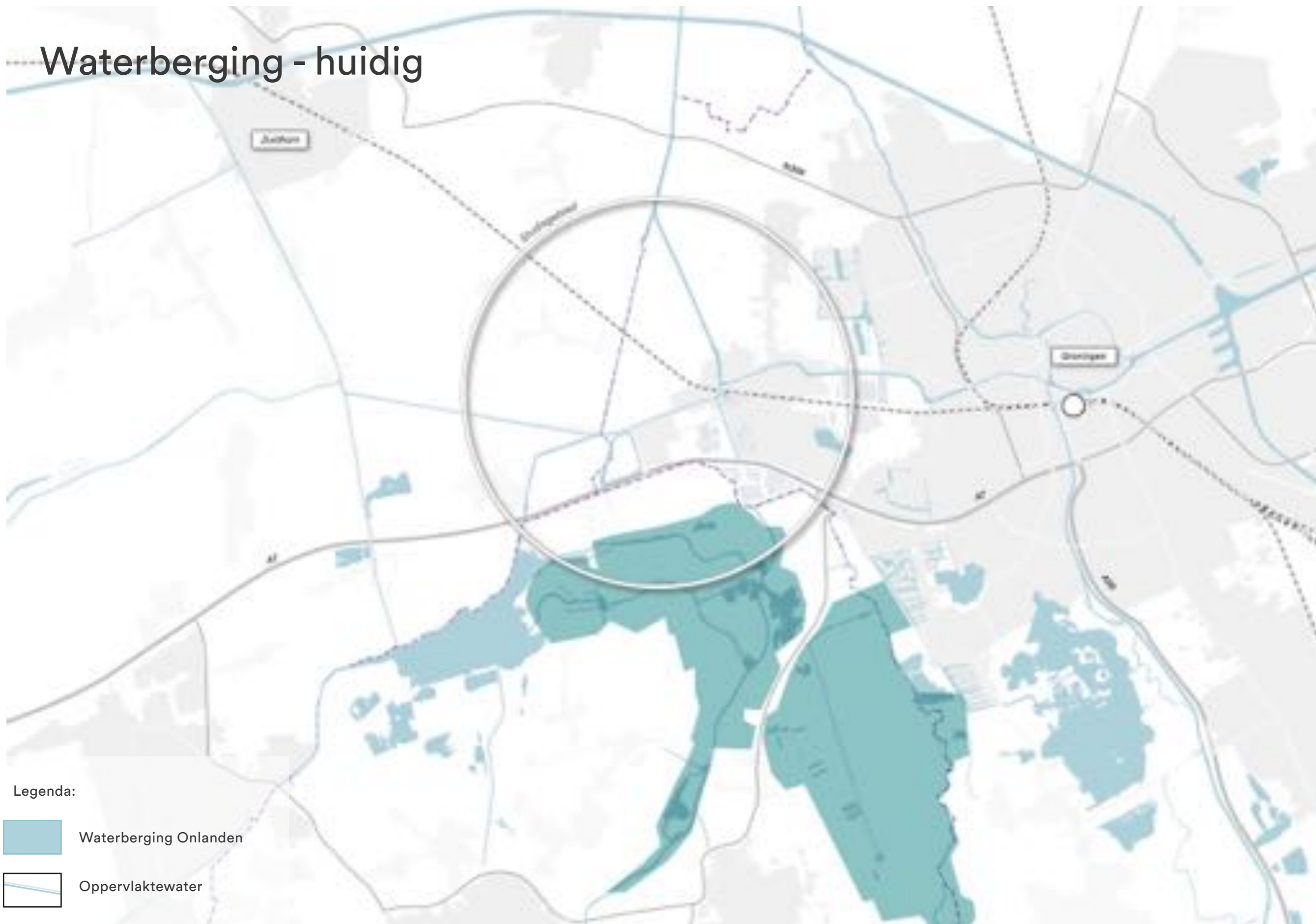
Natuur - plannen / initiatieven

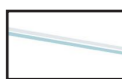
Legenda:

-
Zoekgebied Bovenregionale verbinding (Aduarderdiep - Zuidwending)
Bron: Stedelijke Ecologische Groenstructuur 2014, Groenplan Groningen 2030, Provinciale Omgevingsvisie
Doelgroep Ottergroep, 20-50m breed, oostzijde van watergang, inclusief ecologische stapstenen (indicatief geduid)
-
Ecologische multifunctionele verbinding
Bron: Omgevingsvisie Provincie Drenthe
O.a. natuurontwikkeling i.c.m. waterberging, recreatie en tegengaan veenoxidatie
-
Zoekgebied verbinding Zuidelijk Westerkwartier en Onlanden
Bron: groningen.nu
-
Zoekgebied robuuste verbindingzone Westerkwartier
Bron: Provinciale omgevingsvisie, beheerplan N2000 Leekstermeergebied, visiekaart Onlanden 2019-2030)
O.a. faunapassages in A7 en Hoofdstraat Lettelbert
-
Groene Scheg (aandachtsgebieden versterken landschapsparken)
Bron: Groenplan Groningen 2030
Transformatiegebied mbt stedelijke uitloop, landbouw en natuur
-
Rood ontwikkelt groen
Bron: Groenplan Groningen 2030
Ontwikkelen groen op bedrijfskavel t.b.v. afronding rand Westpoort
-
Waterradialen (kwaliteit van het water benutten)
Bron: omgevingsvisie gemeente Groningen 2030 'the next city'
O.a. Versterken ecologie en belevingswaarden
-
Ontwikkelen/versterken ecologische waterverbinding
Bron: Stedelijke ecologische hoofdstructuur Groningen
O.a. Aduarderipe, Koningsdiep
-
Ontwikkelen ecologisch gebied
Bron: Stedelijke ecologische hoofdstructuur Groningen
O.a. westzijde Aduarderdiep
-
KRW-opgave Aduarderdiep
O.a. ontwikkelen natuurvriendelijke oevers
-
Landschapsplan Den Horn
Bron: Landschapsplan Den Horn 2020
O.a. Versterken landschaps- en natuurwaarden (i.c.m. Groencompensatie Tened)
-
Zoekgebied Natuurcompensatie De Suikerzijde
Bron gemeente Groningen
O.a. 9 ha voor watervleermuis, geoorde fuut, mogelijke opgave weidevogels
-
2x 1,5km zone, nieuwe 380kV verbinding
-
Mogelijk te verbeteren dorpsgebieden

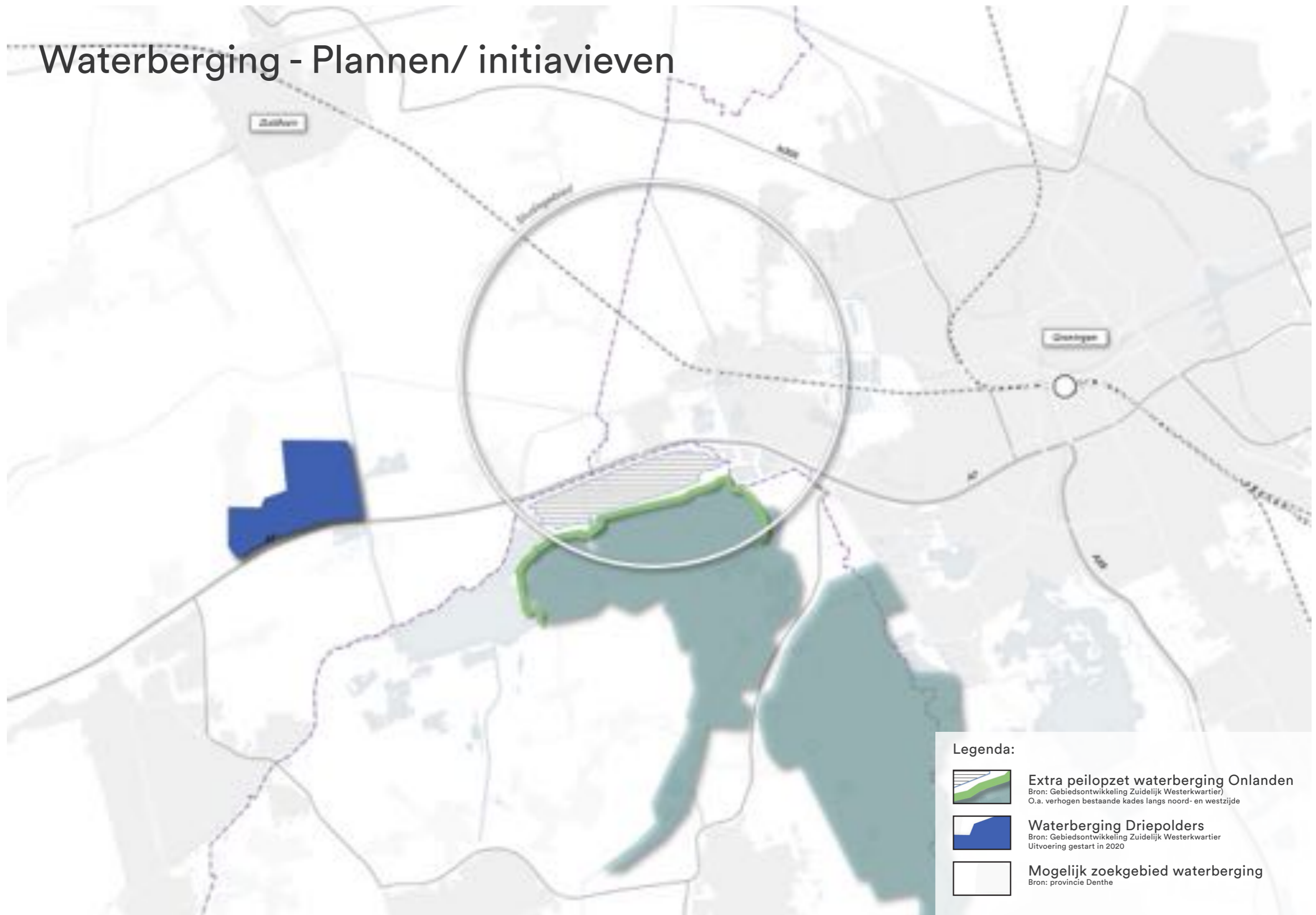
Waterberging - huidig

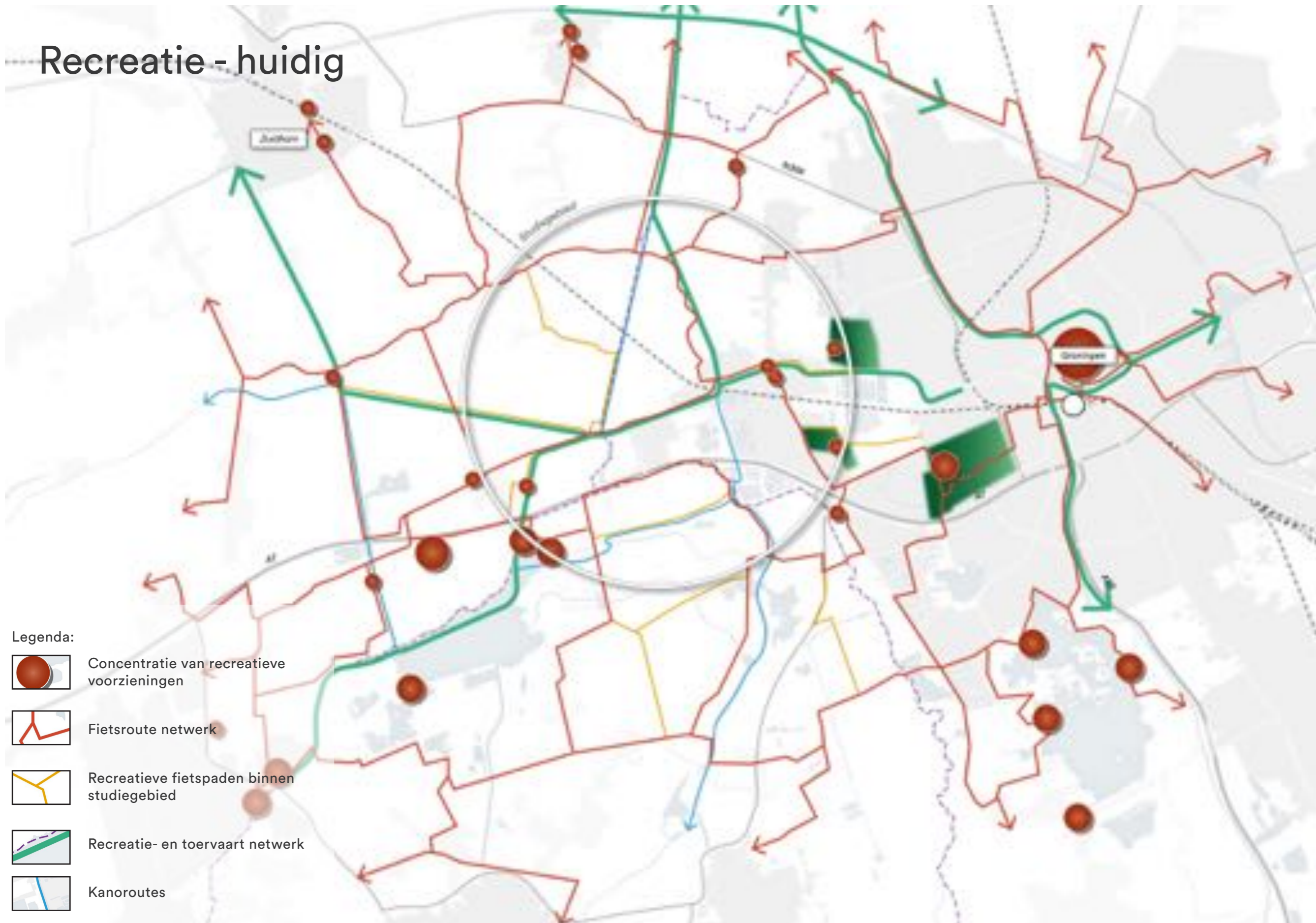
Legenda:

- Waterberging Onlanden
- Oppervlaktewater

Waterberging - Plannen/ initiatieven

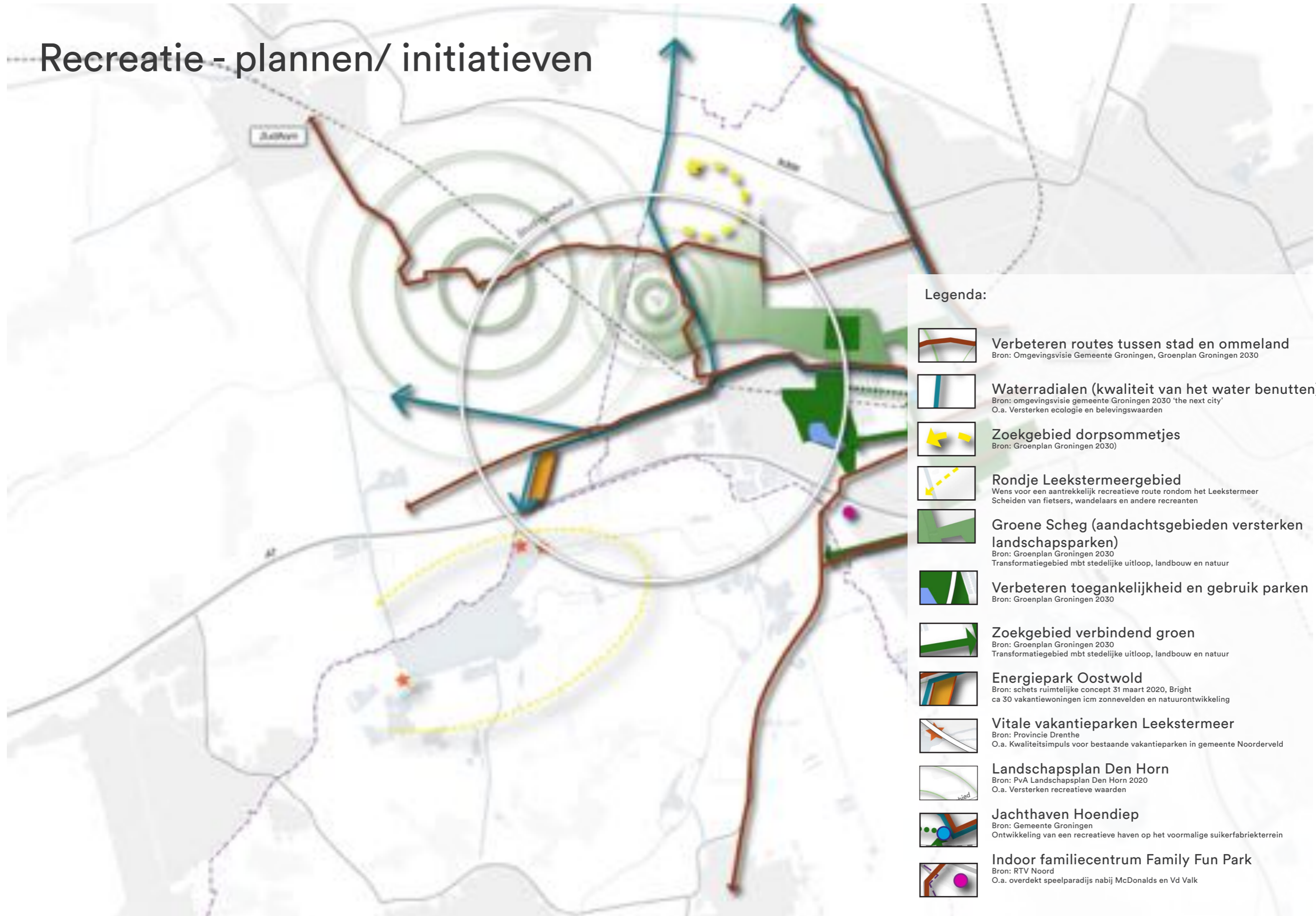
Recreatie - huidig

Legenda:

- Concentratie van recreatieve voorzieningen
- Fietsroute netwerk
- Recreatieve fietspaden binnen studiegebied
- Recreatie- en toervaart netwerk
- Kanoroutes

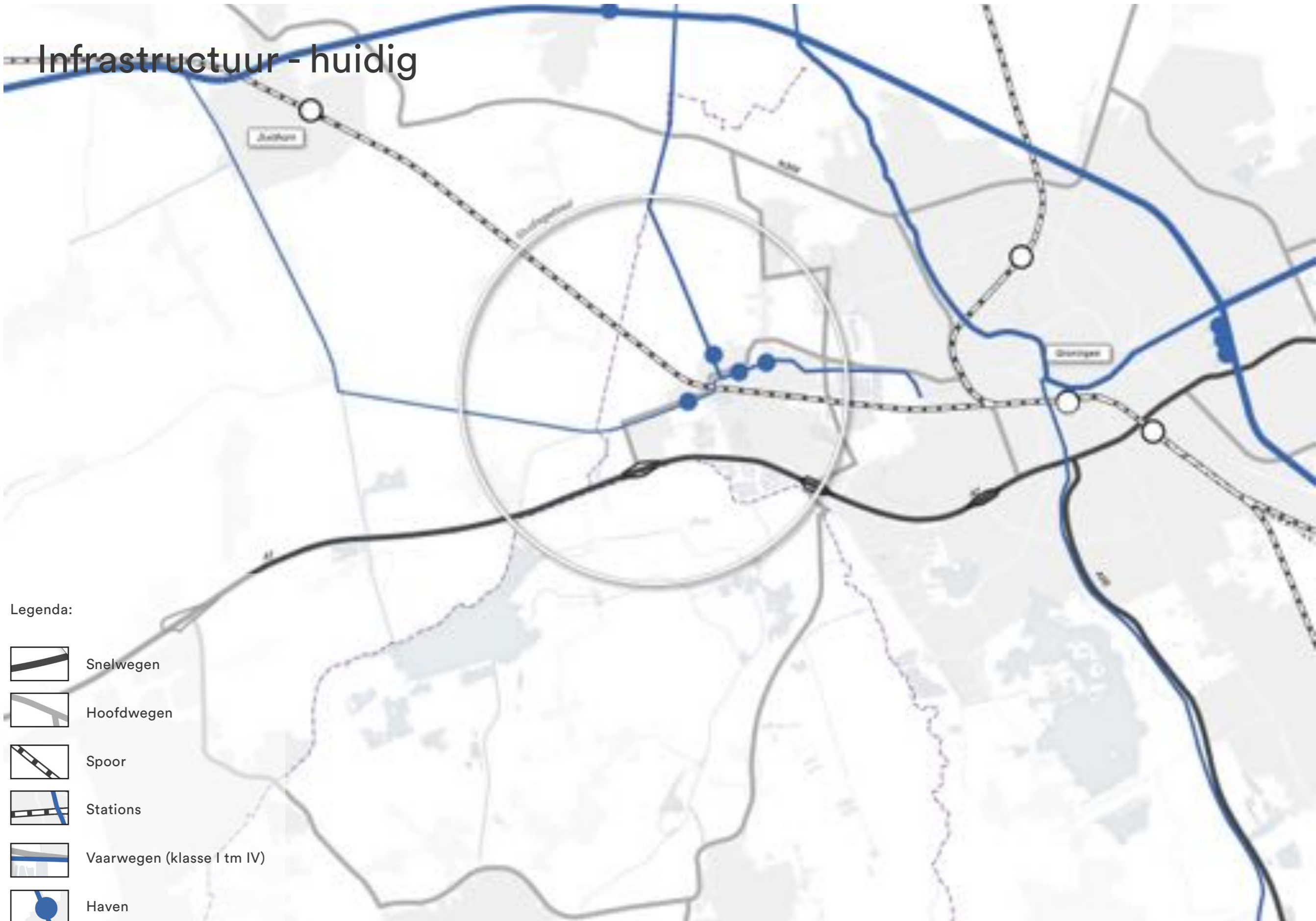
Recreatie - plannen/ initiatieven

Legenda:

-
Verbeteren routes tussen stad en omland
Bron: Omgevingsvisie Gemeente Groningen, Groenplan Groningen 2030
-
Waterradialen (kwaliteit van het water benutten)
Bron: omgevingsvisie gemeente Groningen 2030 'the next city'
 O.a. Versterken ecologie en belevingswaarden
-
Zoekgebied dorpsommetjes
Bron: Groenplan Groningen 2030)
-
Rondje Leekstermeergebied
Wens voor een aantrekkelijk recreatieve route rondom het Leekstermeer
 Scheiden van fietsers, wandelaars en andere recreanten
-
Groene Scheg (aandachtsgebieden versterken landschapsparken)
Bron: Groenplan Groningen 2030
 Transformatiegebied mbt stedelijke uitloop, landbouw en natuur
-
Verbeteren toegankelijkheid en gebruik parken
Bron: Groenplan Groningen 2030
-
Zoekgebied verbindend groen
Bron: Groenplan Groningen 2030
 Transformatiegebied mbt stedelijke uitloop, landbouw en natuur
-
Energiepark Oostwold
Bron: schets ruimtelijke concept 31 maart 2020, Bright
 ca 30 vakantiewoningen icm zonnepanelen en natuurontwikkeling
-
Vitale vakantieparken Leekstermeer
Bron: Provincie Drenthe
 O.a. Kwaliteitsimpuls voor bestaande vakantieparken in gemeente Noorderveld
-
Landschapsplan Den Horn
Bron: PvA Landschapsplan Den Horn 2020
 O.a. Versterken recreatieve waarden
-
Jachthaven Hoendiep
Bron: Gemeente Groningen
 Ontwikkeling van een recreatieve haven op het voormalige suikerfabriekterrein
-
Indoor familiecentrum Family Fun Park
Bron: RTV Noord
 O.a. overdekt speelparadijs nabij McDonalds en Vd Valk

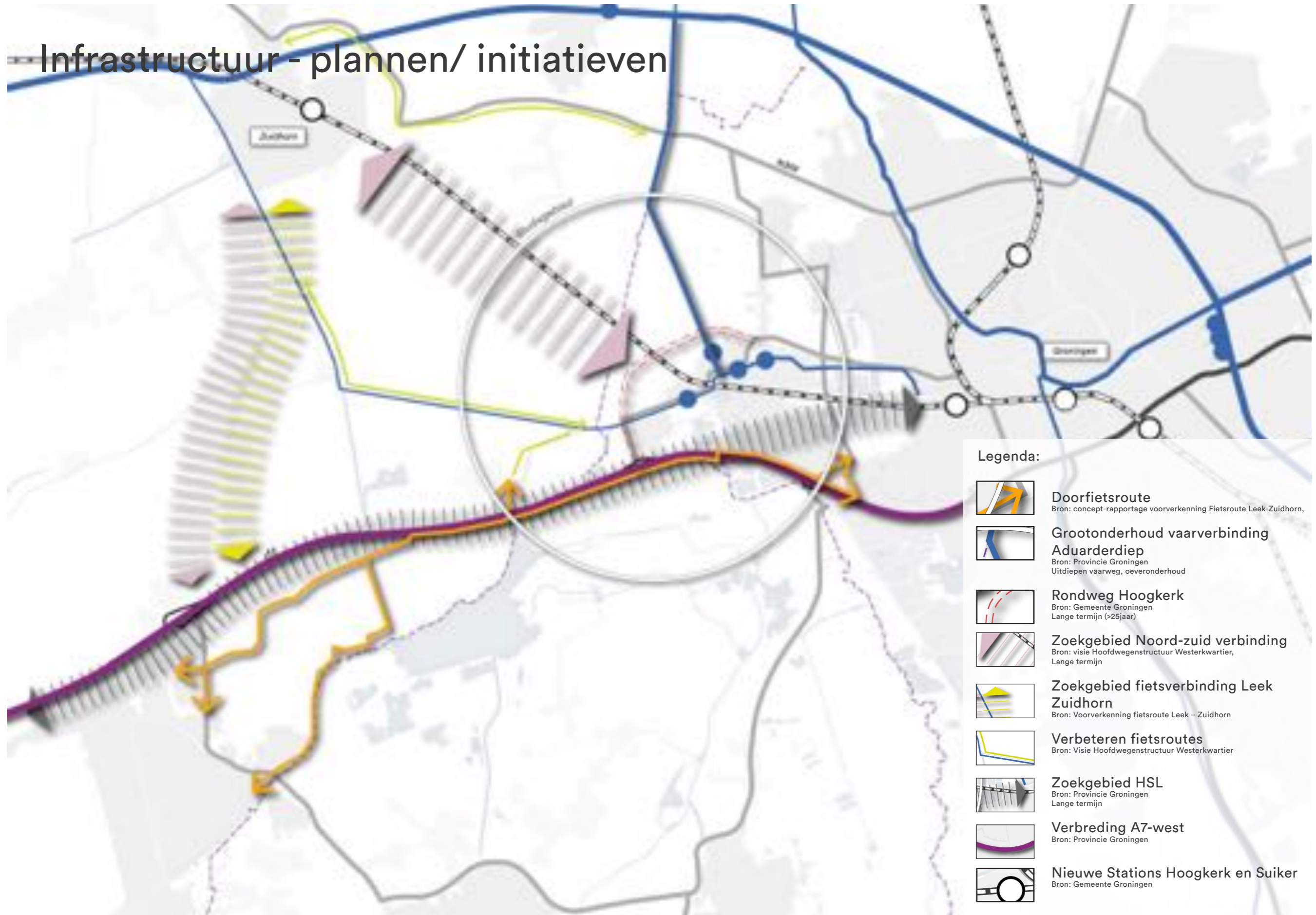
Infrastructuur - huidig

Legenda:

- Snelwegen
- Hoofdwegen
- Spoor
- Stations
- Vaarwegen (klasse I tm IV)
- Haven

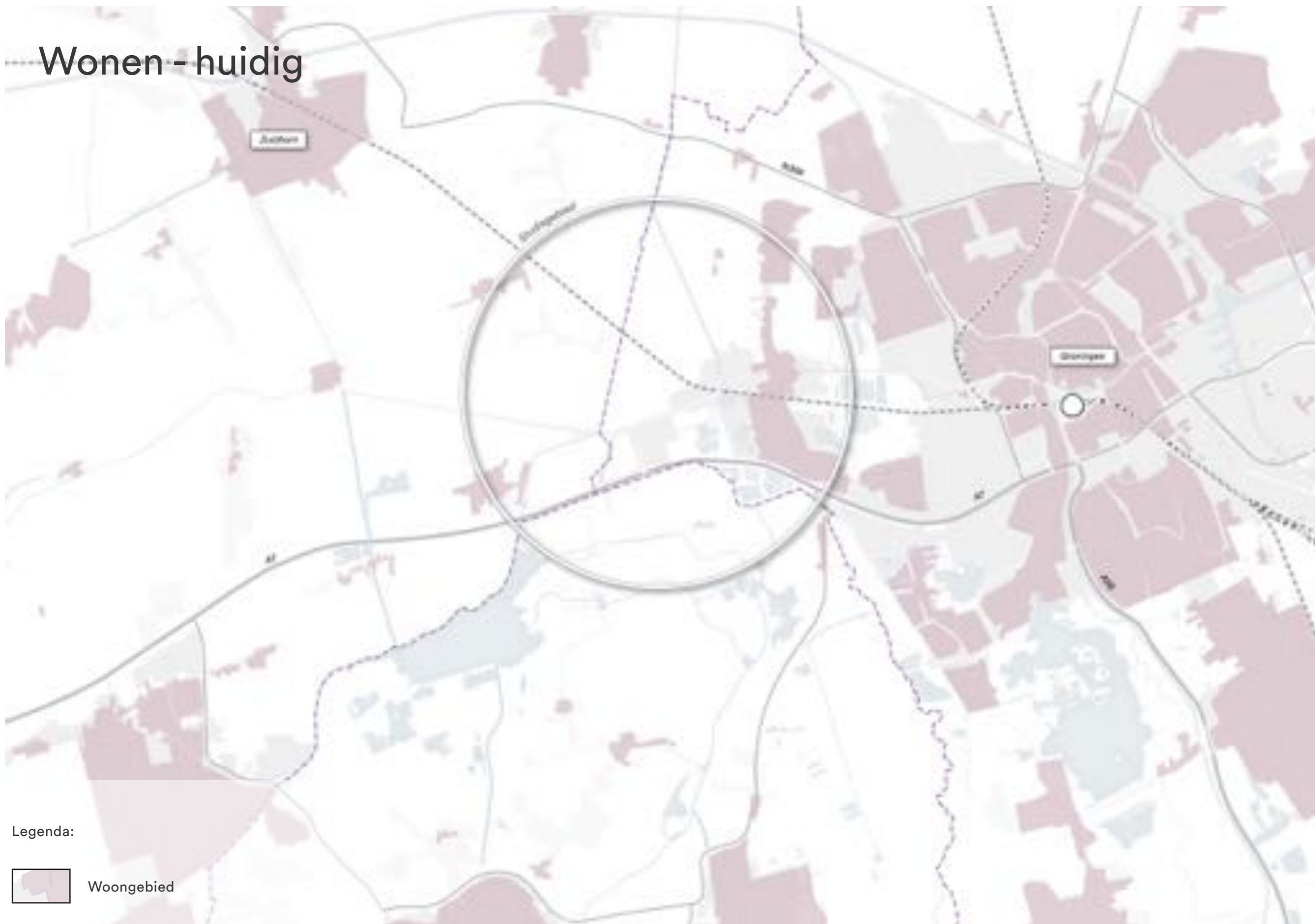
Infrastructuur - plannen/ initiatieven

Legenda:

- **Doorfietsroute**
Bron: concept-rapportage voorverkenning Fietsroute Leek-Zuidhorn,
- **Grootonderhoud vaarverbinding Aduarderdiep**
Bron: Provincie Groningen
Uitdiepen vaarweg, oeveronderhoud
- **Rondweg Hoogkerk**
Bron: Gemeente Groningen
Lange termijn (>25jaar)
- **Zoekgebied Noord-zuid verbinding**
Bron: visie Hoofdwegenstructuur Westerkwartier,
Lange termijn
- **Zoekgebied fietsverbinding Leek Zuidhorn**
Bron: Voorverkenning fietsroute Leek - Zuidhorn
- **Verbeteren fietsroutes**
Bron: Visie Hoofdwegenstructuur Westerkwartier
- **Zoekgebied HSL**
Bron: Provincie Groningen
Lange termijn
- **Verbreding A7-west**
Bron: Provincie Groningen
- **Nieuwe Stations Hoogkerk en Suiker**
Bron: Gemeente Groningen

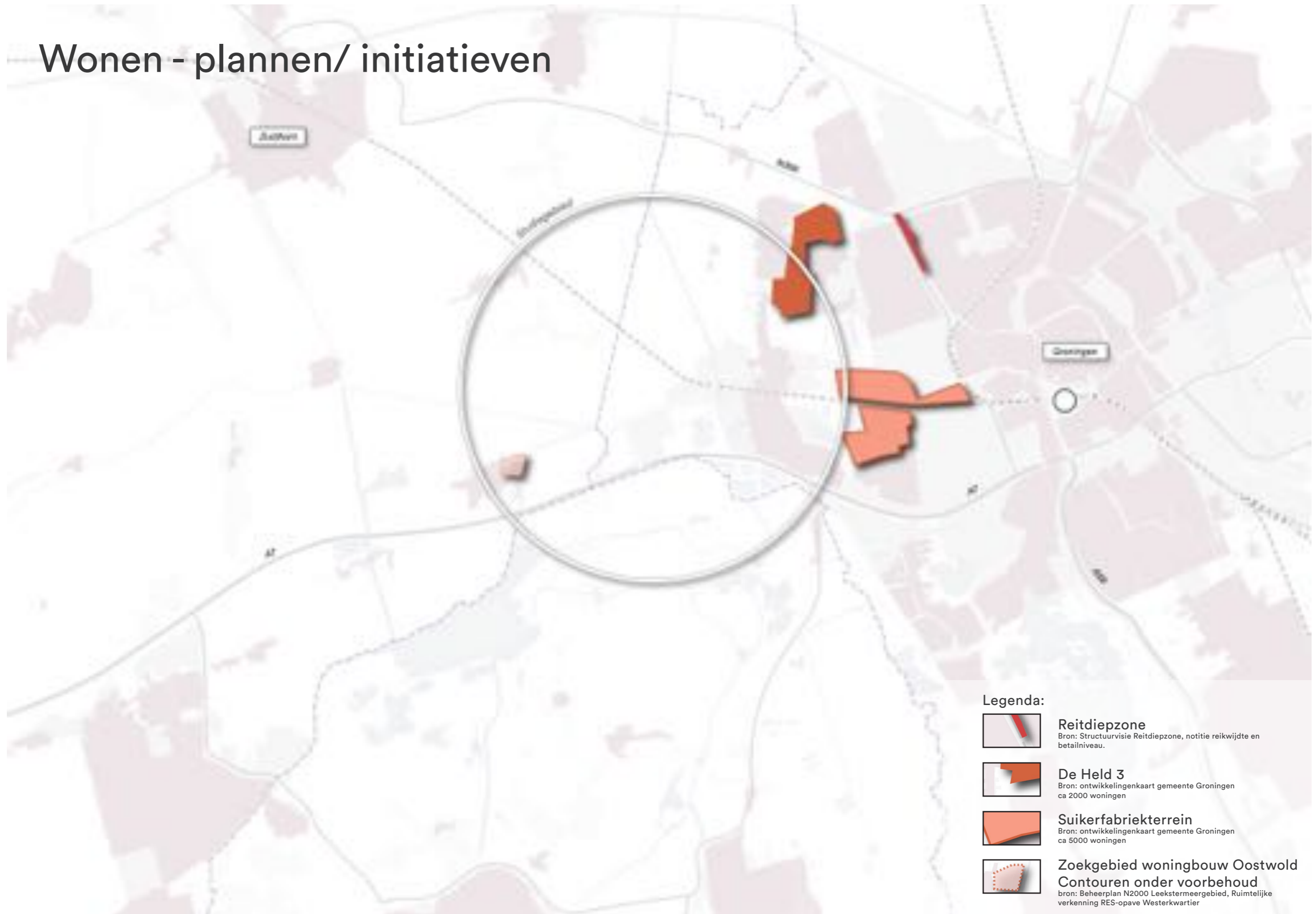
Wonen - huidig

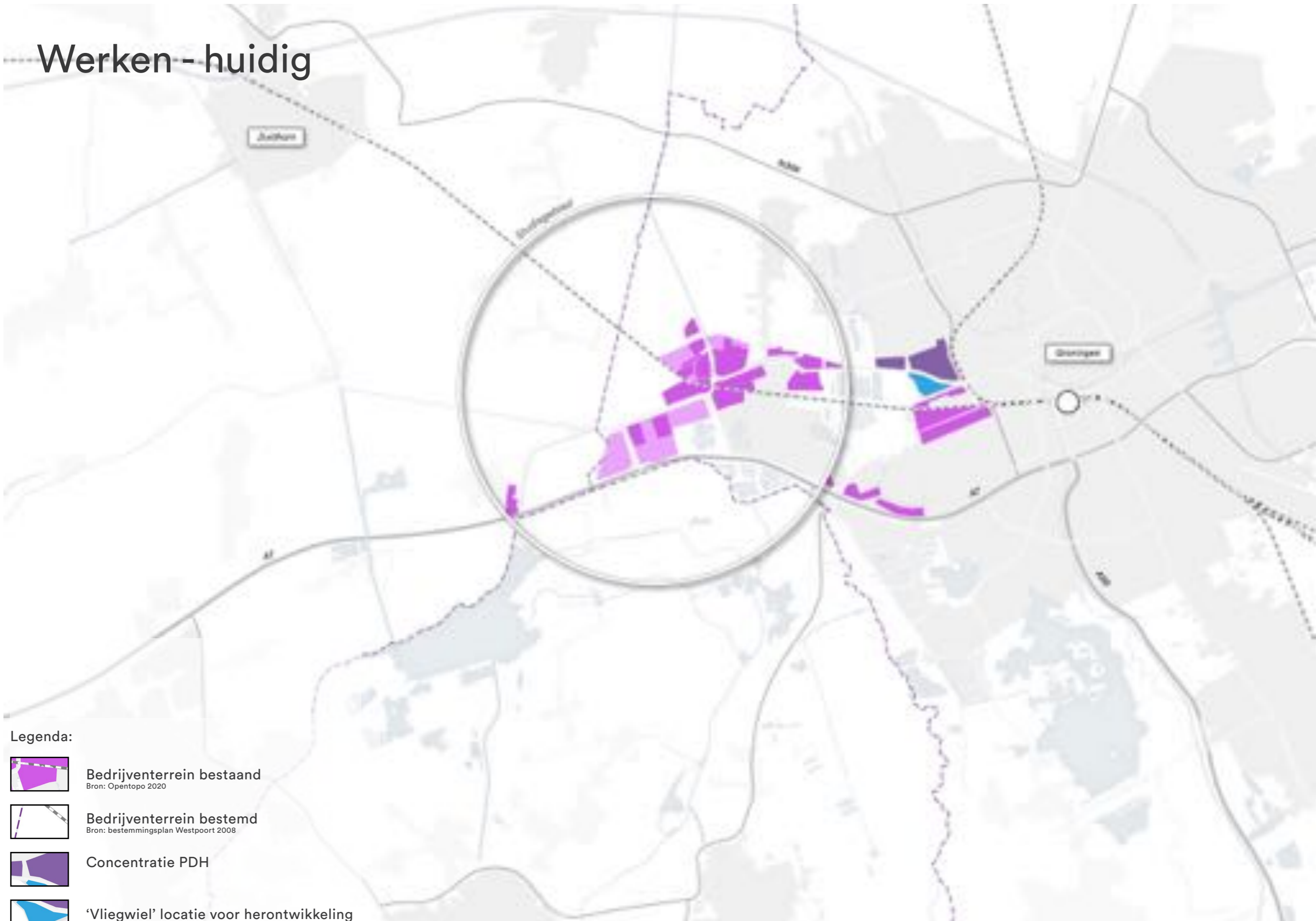
Legenda:

 Woongebied

Wonen - plannen/ initiatieven

Werken - huidig

Legenda:

Bedrijventerrein bestaand
Bron: Opentopo 2020

Bedrijventerrein bestemd
Bron: bestemmingsplan Westpoort 2008

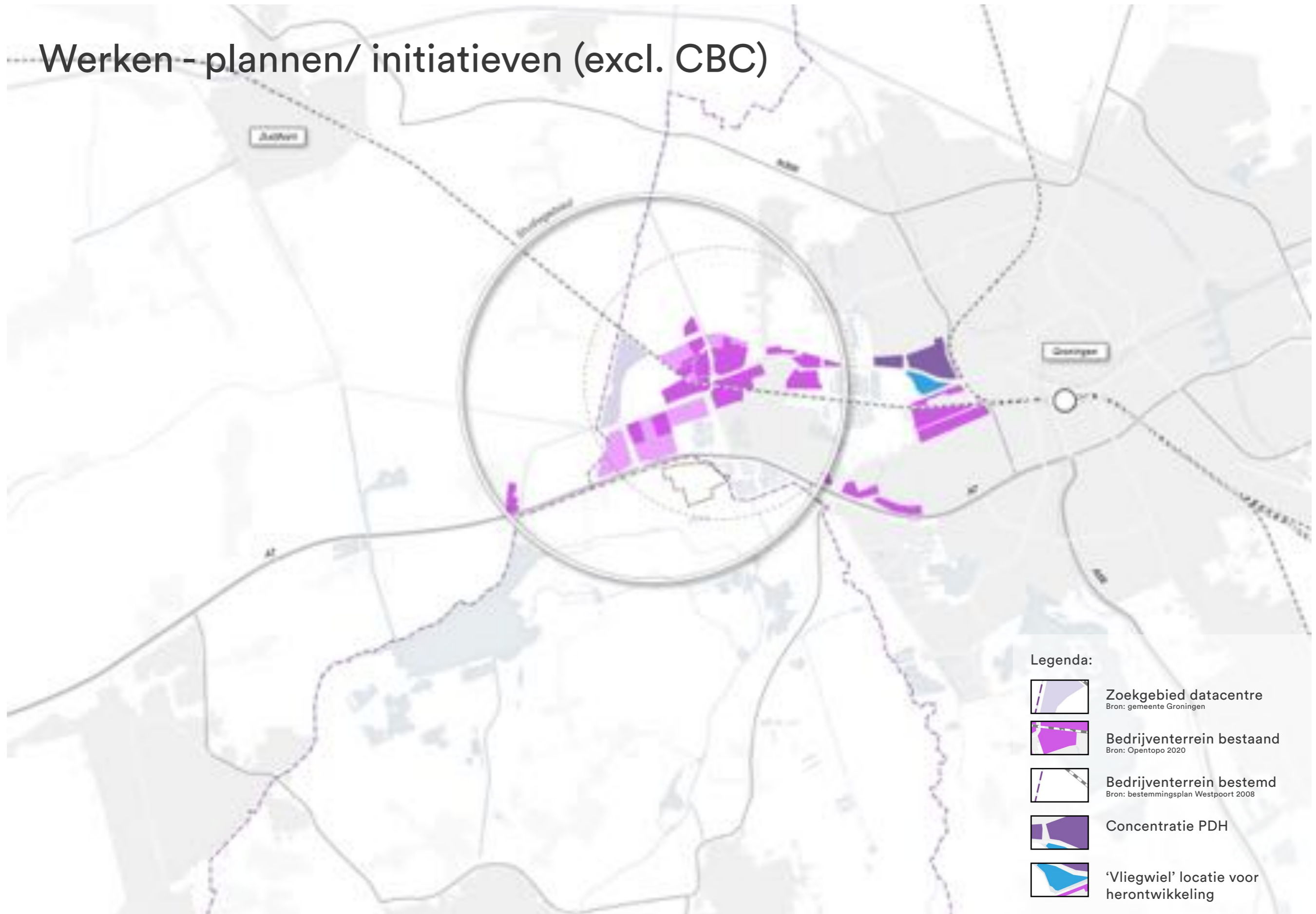

Concentratie PDH

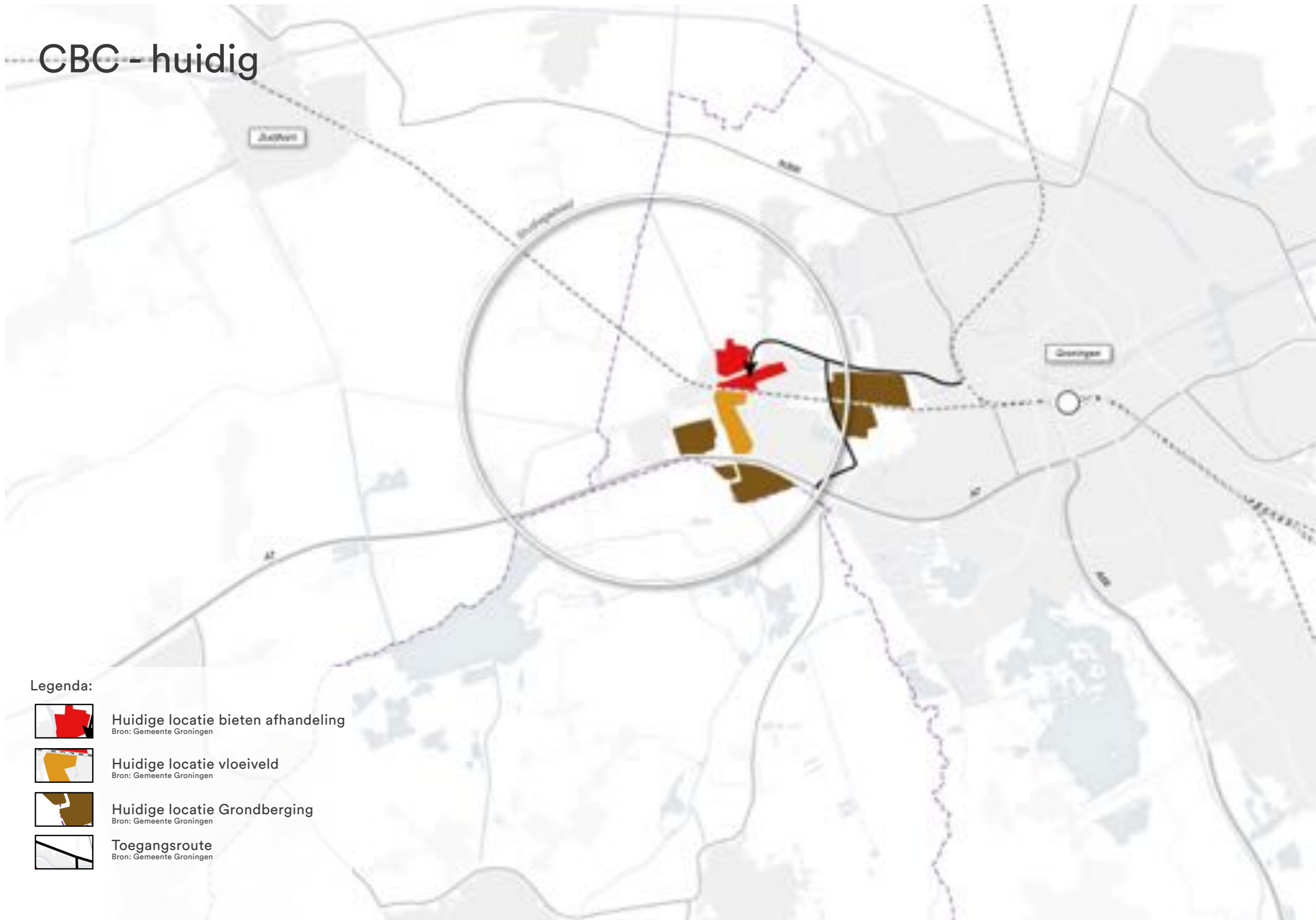

'Vliegwiel' locatie voor herontwikkeling

Werken - plannen/ initiatieven (excl. CBC)

CBC - huidig

Legenda:

Huidige locatie bieten afhandeling
Bron: Gemeente Groningen

Huidige locatie vloeiveld
Bron: Gemeente Groningen

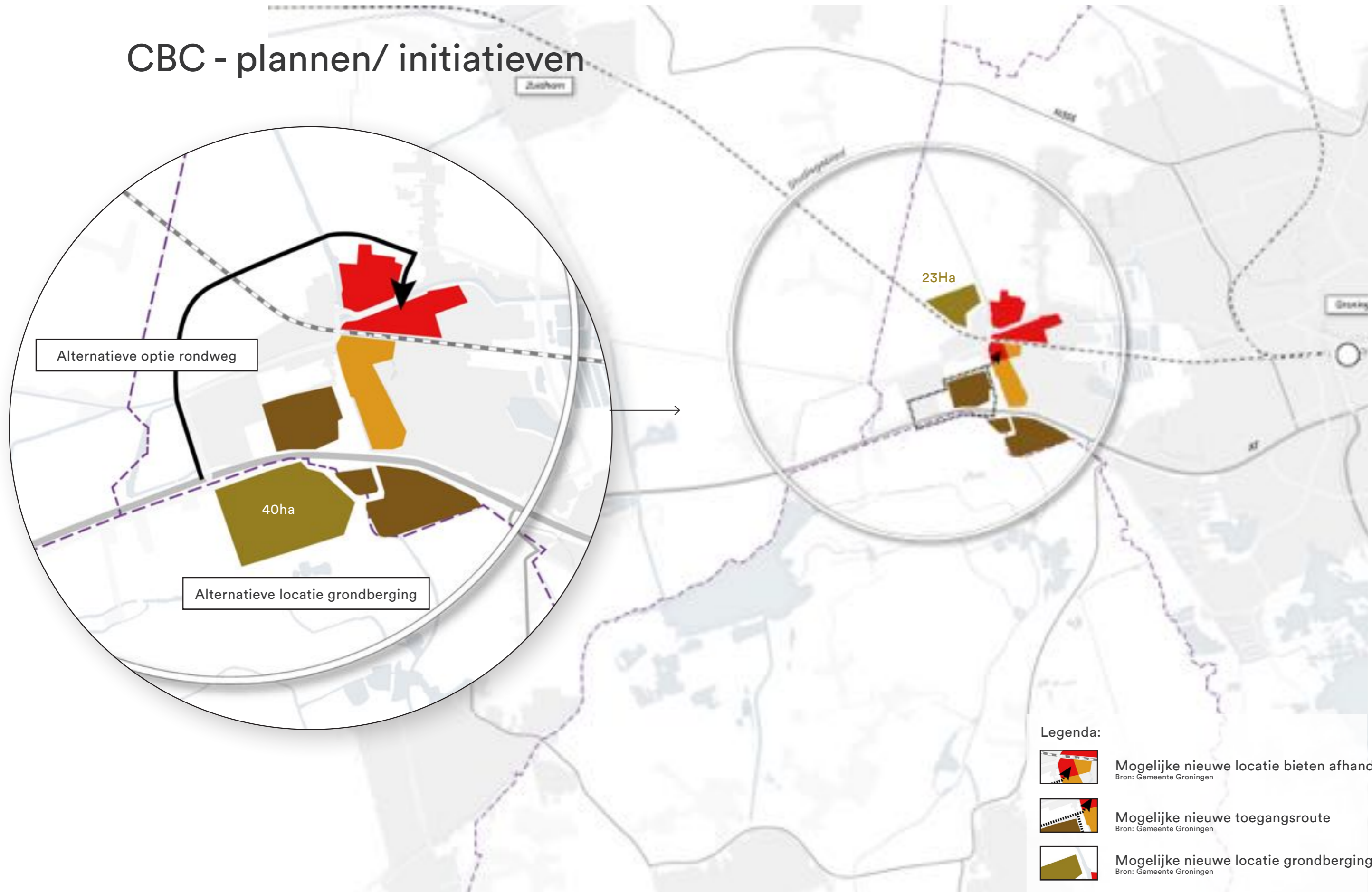

Huidige locatie Grondberging
Bron: Gemeente Groningen

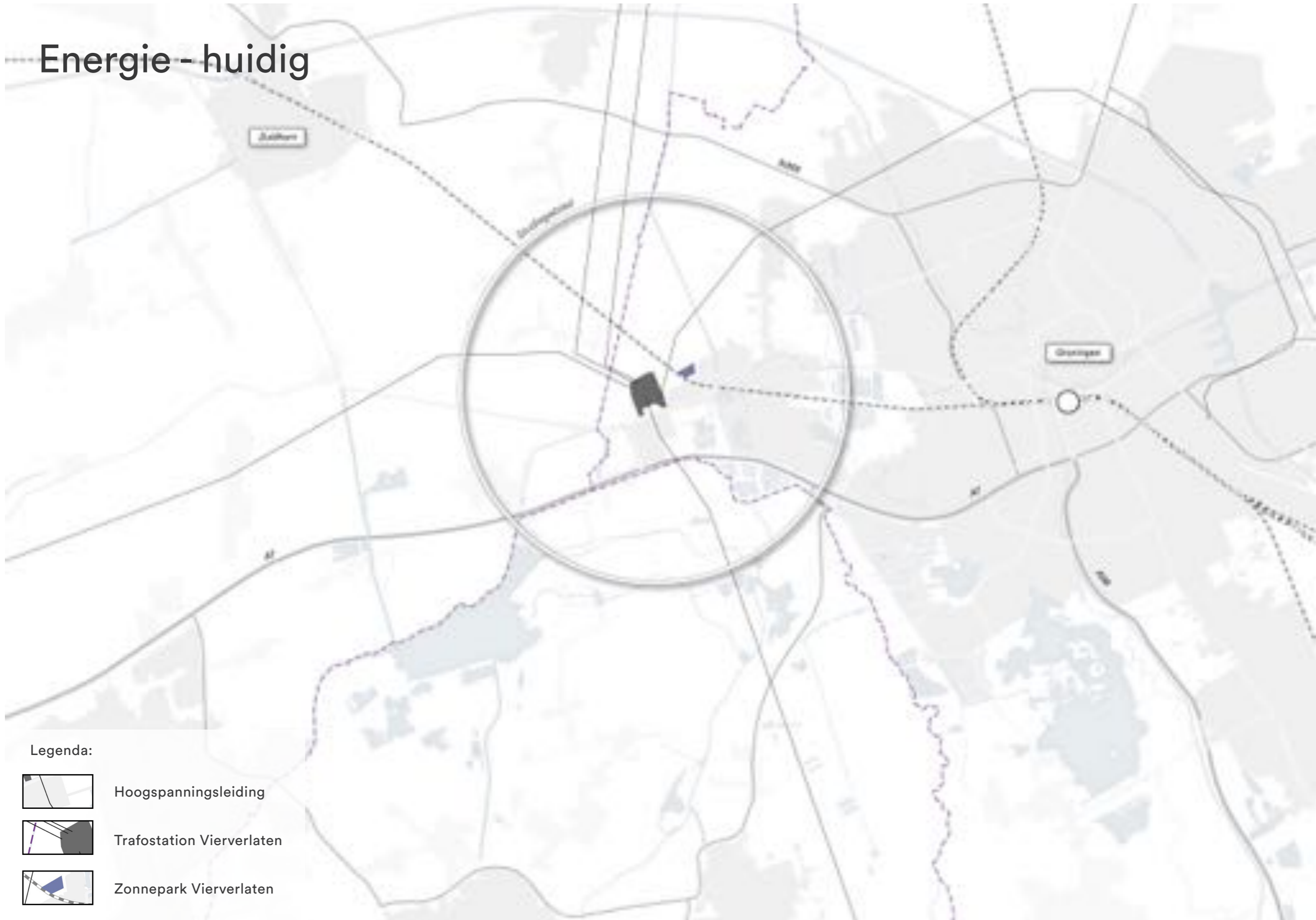

Toegangsroute
Bron: Gemeente Groningen

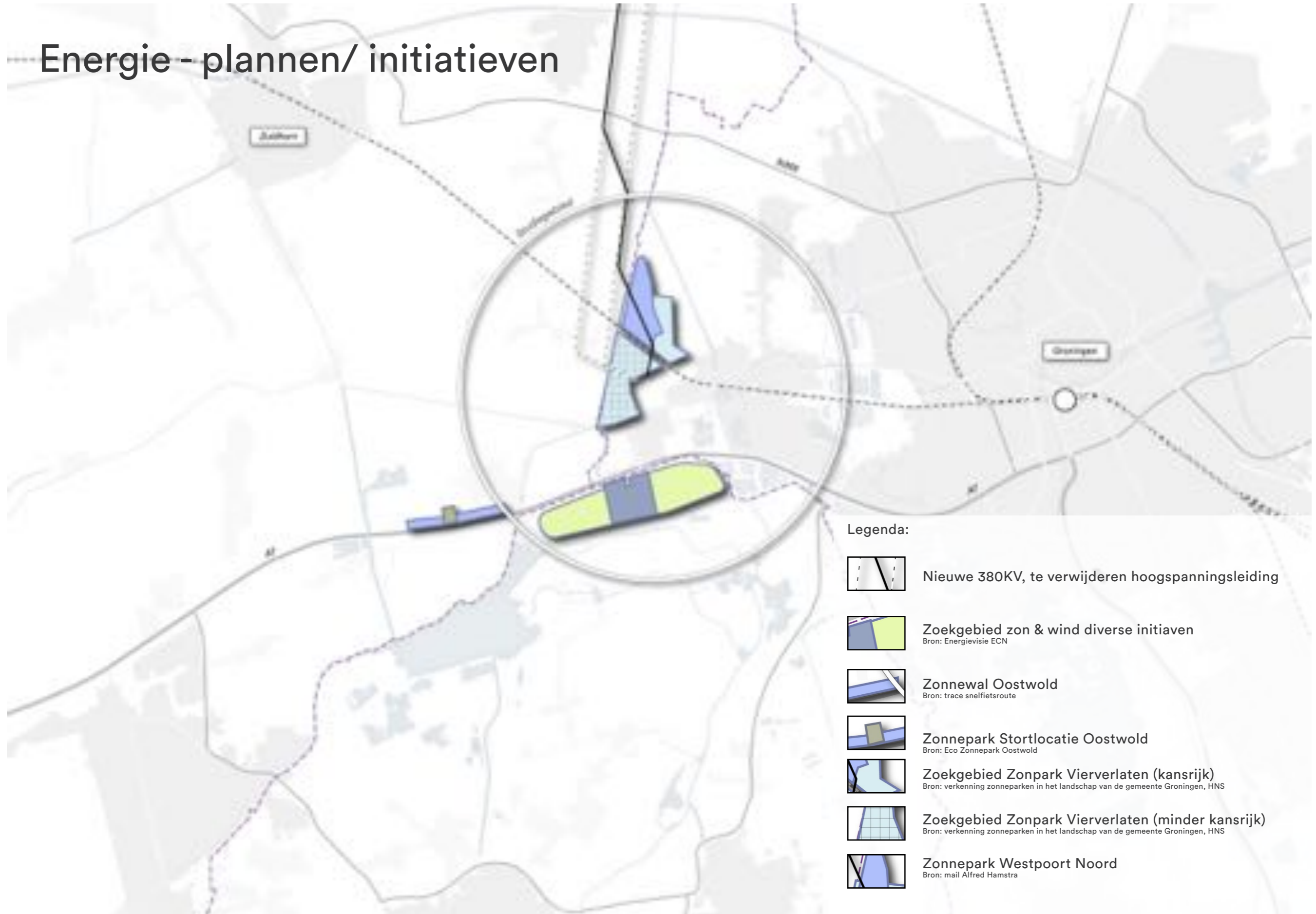
CBC - plannen/ initiatieven

Energie - huidig

Energie - plannen/ initiatieven

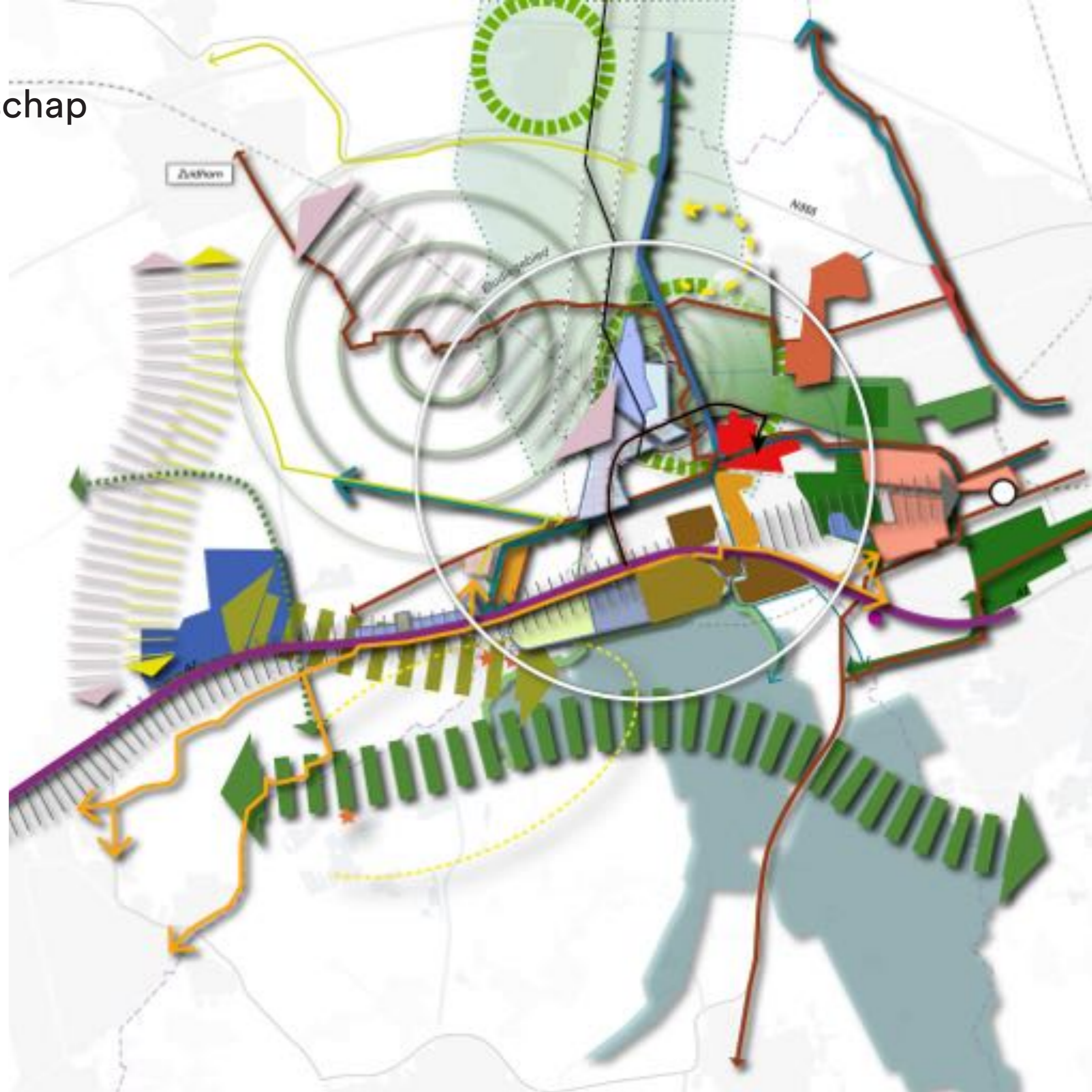
3. 1ste Aanzet voor een visie

Als onderdeel van de verkenning wordt in dit hoofdstuk een 1ste aanzet voor een ruimtelijke visie gepresenteerd, dat handvatten biedt voor de situering en inpassing van de verschillende ontwikkelingen en initiatieven. Hiervoor is door BoschSlabbers in haar rol als onafhankelijk adviseur een landschappelijk raamwerk ontwikkeld.

Een dynamisch landschap

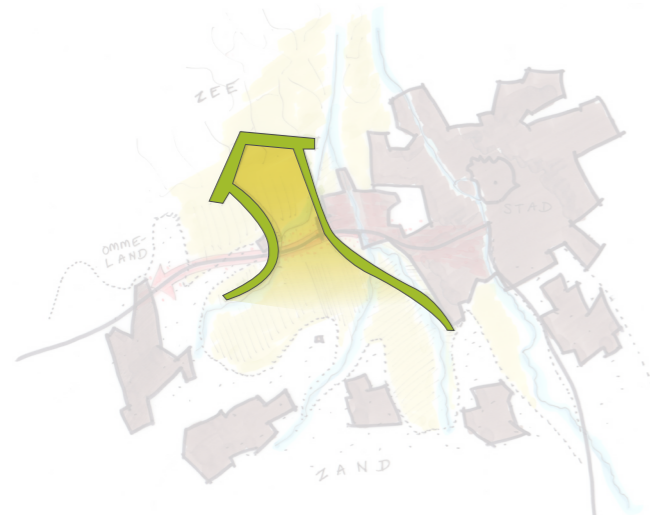
Nevenstaande kaart bevat het totaal overzicht van de plannen en initiatieven die op het gebied afkomen. Het illustreert de noodzaak tot regie, om verdere verrommeling van het landschap te voorkomen en het ontstaan van ruimtelijke barrières tegen te gaan.

Tegelijkertijd toont de kaart ook aan dat er voldoende programma aanwezig is om een kwaliteitsimpuls te geven aan het landschap. Met de juiste sturing en het slim combineren van functies kunnen de verschillende ontwikkelingen ook de aanjager zijn om een fraaie overgangszone tussen stad en landschap te realiseren. Een gebied met aantrekkelijke uitlopmogelijkheden, ruimte voor bedrijven, duurzame energieopwekking en diverse robuuste ecologische verbindingen voor plant & dier.

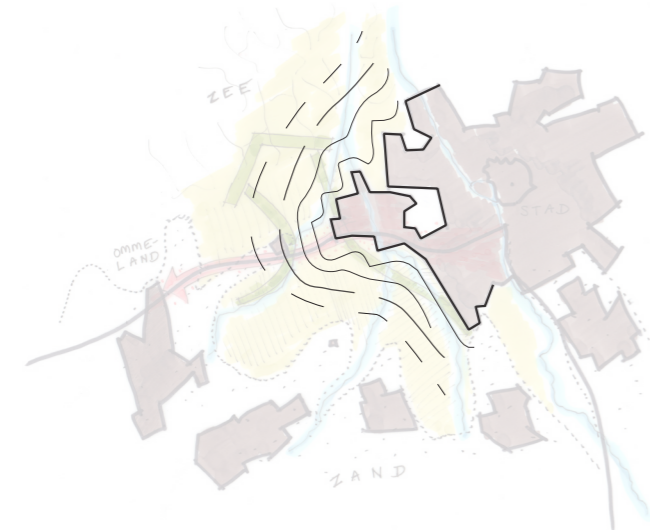

Gebied op een assenkruis

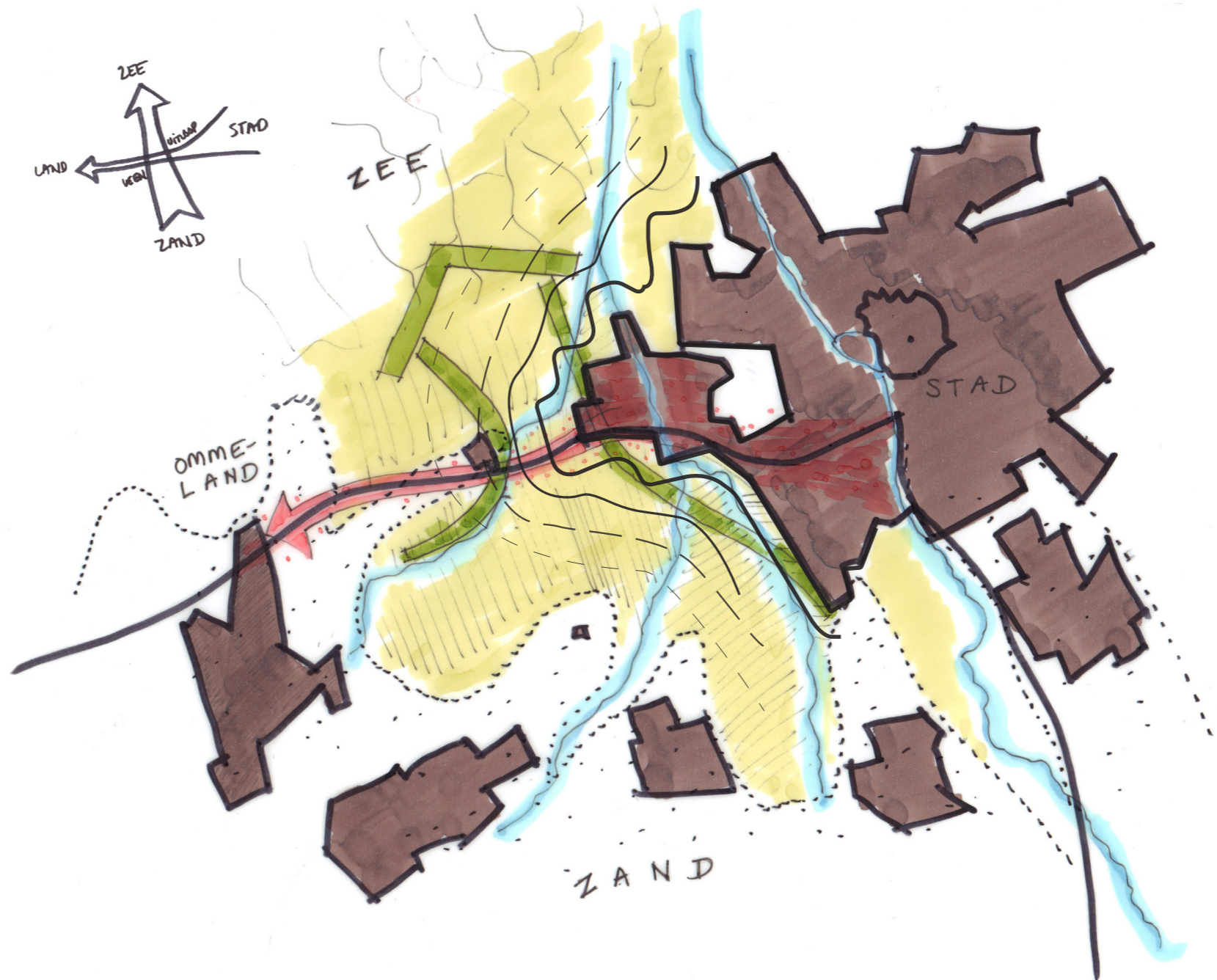
De toekomstige inrichting van het gebied dient in te spelen op de twee assen van het assenkruis.

- In noord-zuid richting is het behoud en waar mogelijk het versterken van de landschappelijke overgang en verbinding van klei, naar veen naar zand een belangrijk uitgangspunt.

- In oost-west richting gaat het om de overgang van stad naar land. Het gebied Matsloot / Westpoort e.o. maakt deel uit van de zuidwestelijke stadsentree en dient een belangrijke schakel te vormen als uitloopgebied tussen de stad Groningen en haar Ommeland.

Landschappelijke raamwerk als kader voor nieuwe ontwikkelingen

Het voorstel van deze verkenning is om een robuust landschappelijk, ecologisch en recreatief raamwerk te ontwikkelen, waarbinnen stedelijke functies een plek kunnen krijgen.

Dit raamwerk fungeert als een 'groeimodel', dat zich in de loop van de tijd kan ontwikkelen.

Het raamwerk bestaat uit 5 onderdelen:

1. 'vensters open houden'
2. 'randen maken'
3. 'draden weven'
4. 'parels oppoetsen'
5. 'veelkleurig palet'

1. Vensters open houden

Behoud waardevolle open gebieden en zichtlijnen over stad & land.

Behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische karakteristieken binnen het venster.

Geen verstedelijking en ontwikkeling van gebiedsvreemde elementen als zonneparken, windturbines en gronddepots in deze vensters.

Landschapselementen passend bij de aanwezige landschapstypen ter accentuering van historische structuren en erven. Geen grootschalige beplantingen in de vensters.

begrenzing van de vensters nog indicatief als onderdeel van Verkenning.

Venster Onlanden

Weids open natuurgebied, met hoge ecologische en recreatieve waarden

Venster Poffert

Relatief smalle open ruimte (ca 800m breed) tussen Oostwold en Westpoort als ruimtelijke verbinding tussen de Drentse Onlanden en het Groninger zeekleigebied.

Hunsinge Scheg

Te behouden open ruimte rondom de voormalige loop van de Hunsige en de wierde van Leegkerk. Toekomstig uitloopgebied dat aansluit op de Groene Scheg

2. Randen maken

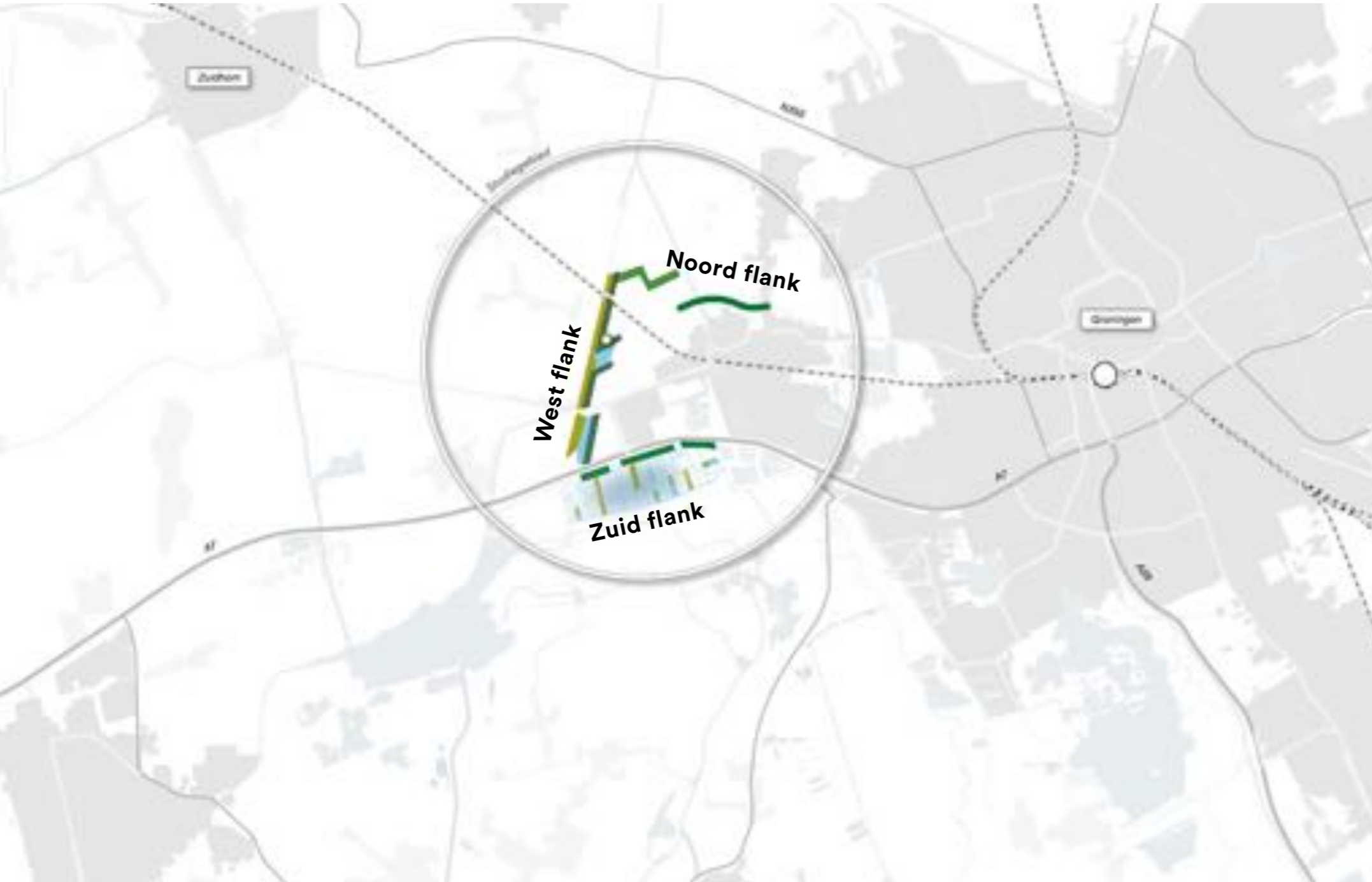
Creëren van robuuste en goed ingepaste randen rondom de bedrijventerreinen en toekomstige energielandschappen van Hoogkerk en Westpoort.

Daarbij zorgdragen van een scherpe overgang tussen stad en land, die zo kenmerkend is voor de stad Groningen.

Randen bouwen voort op landschappelijke kenmerken zoals verkavelingsstructuren en waterlopen.

Randen hebben een robuuste inrichting die tegen een stootje kan, met een schaal en maat die past bij het stoere Groninger landschap.

Randen met meervoudig ruimte gebruik. Combinatie van beplanting, ecologie en recreatieve structuren.

Noordflank

Ontwikkelen van een laanstructuur/boomweide over het reeds aanwezige tracé van de toekomstige rondweg. Ontwikkelen van bosblokken in de 'driehoek'.

Westflank

Ontwikkelen van een brede robuuste moeraszone (min 20m) aan de oostzijde van de Zuidwending t.b.v. doelgroep Otter. Aanvullend een landschappelijke inpassing van toekomstig bedrijventerrein (bijvoorbeeld een tientallen meters brede zone met wilgenstuweel). Ruimte en entree rondom de molen openhouden en inrichten als ecologische stapsteen. (zie ook bestemmingsplan Westpoort)

Zuidflank

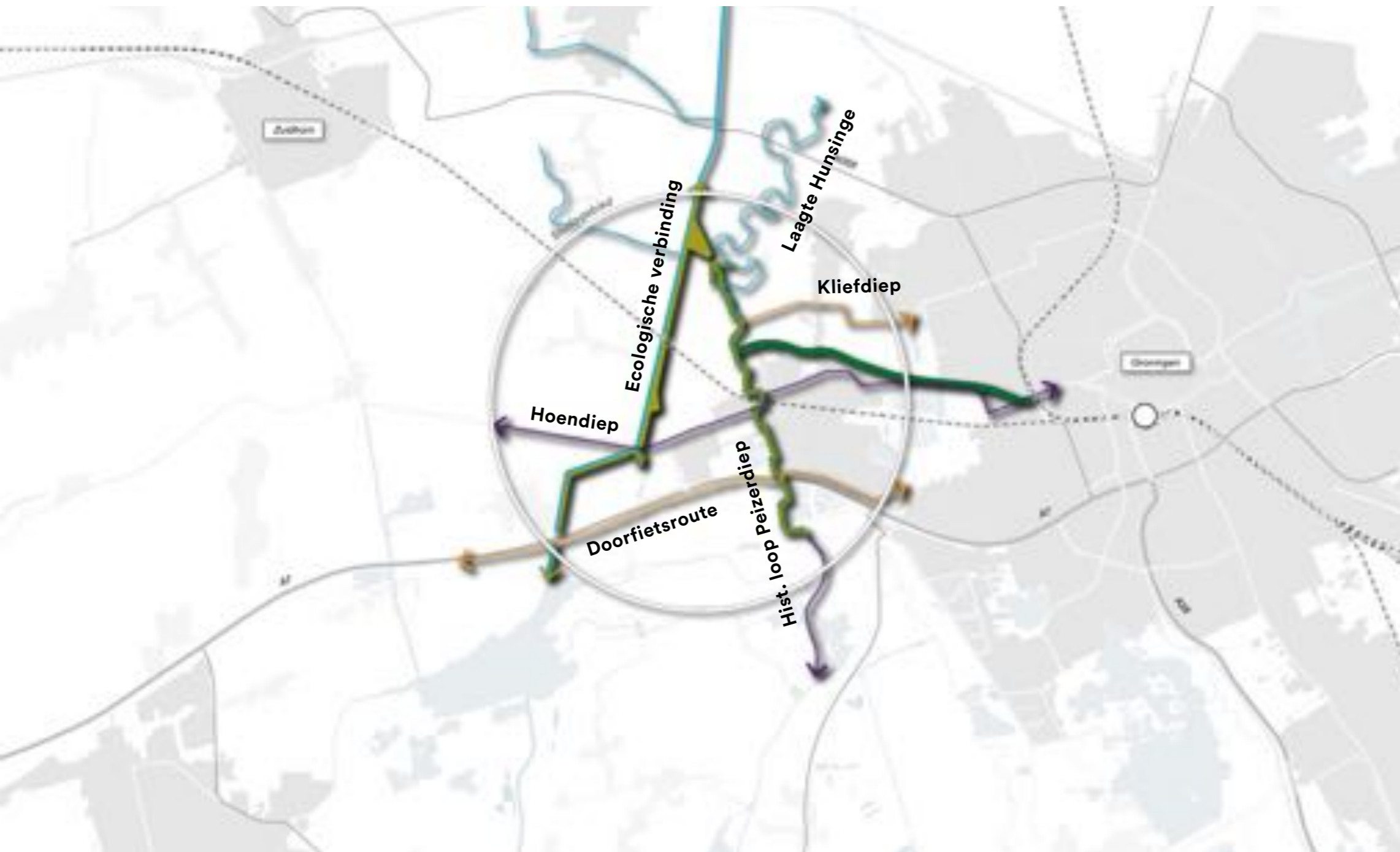
Een landschappelijke overgangsrand met opgaande beplanting langs de A7 die overgaat in een landschap met smalle strookvormige verkaveling en sloten. Ontwikkeling van bepaalde functies (zoals energie) is mogelijk mits openheid behouden blijft en verkavelings- en sloten patroon wordt versterkt.

3. Draden weven

Ontwikkelen van aantrekkelijke doorgaande recreatieve en ecologische verbindingen door het gebied.

Verbinden van stad en ommeland (oost-west). Verbinden van zeekleilandschap met veengebied (noord-zuid).

Benutten en markeren van aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische structuren.

Laagte Hunsinge

Vernatten laagtes voormalige loop Hunsinge (natuur, waterberging) i.c.m. een struinpad als onderdeel stedelijk uitloopgebied.

Historische loop Konings- en Oude Aduarderdiep

Ontwikkelen doorgaande laanstructuur over historisch tracé Konings- en Oude Aduarderdiep. Behoud en versterken van het intieme en groene karakter van het lint met kleinschalige functies (wonen, recreatie, stadslandbouw).

Peizerdiep

Ontwikkelen van een aantrekkelijke langzaamverkeerverbinding vanuit Hoogkerk richting de Onlanden. (o.a. passage A7)

Kliediep

Ontwikkelen natuurvriendelijke oevers i.c.m. recreatieve route langs Tochtsloot en Kliediep.

Ecologische verbinding

Doorgaande brede robuuste groenzone voor de doelgroep Ottergroep aan oostzijde van Zuidwending en Munnikesloot (denk aan een moeraszone van 20-50m breed). Ecologische stapstenen t.h.v. gronddepot (noordpunt Driehoek), molen en Poffert. Doorgaande fietsroute aan westzijde watergang.

Hoendiep

Ontwikkelen aantrekkelijke langzaamverkeer verbinding (fiets, recreatievaart) vanuit de stad naar het ommeland.

Doorfietsroute

Ontwikkelen van een snelle, veilige én landschappelijke aantrekkelijke doorfietsroute tussen Leek en Groningen.

4. Parels oppoetsen

Behouden en versterken van bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische plekken als pleisterplaatsen.

Deze objecten vertellen het verhaal van het landschap. Door deze plekken beter te ontsluiten en de herkenbaarheid te vergroten ontstaan er interessante recreatieve stapstenen in het gebied.

In het gebied bevinden zich tientallen 'parels'. Op de kaart is een indicatieve selectie hiervan weergegeven.

Historisch dorps hart Hoogkerk

Molen Zuidwendinge

Voormalig Stoomgemaal

Werf De Poffert

Eiteweert

5. Veelkleurig palet

De Randen, Draden en Parels vormen het 'lood' dat zorgt voor samenhang, waarbinnen zich een veelkleurig mozaïek van stedelijke functies kan ontwikkelen (o.a. energie, bedrijven, grondberging).

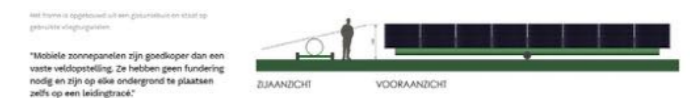
De ruimte is schaars. Functies worden daarom zoveel mogelijk gecombineerd, waardoor er sprake is van meervoudig grondgebruik. O.a ten aanzien van zonne-

energie lijken zich tal van mogelijkheden voor te doen. Bijvoorbeeld:

- Verplaatsbare zonnepanelen op grondberging,
- Zonnepanelen op daken van nieuwe en bestaande bedrijfsgebouwen
- Zonnepanelen als tijdelijke bestemming van 'pauzelandenschappen'
- I.c.m. versterking biodiversiteit of waterberging.

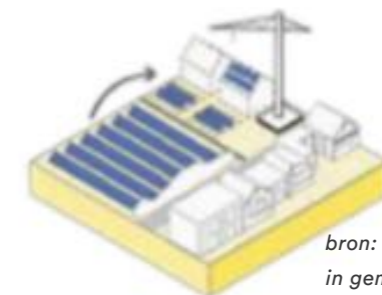

bron: solaflex.nl

Mobiele zonnepanelen op grondberging

Het slib in de grondbergingsdepots moet enkele jaren rijpen voordat ze wordt afgevoerd. In de tussentijd zou zo'n depot volgezet kunnen worden mobiele zonnepanelen, die om de paar jaar eenvoudig te verplaatsen zijn naar een andere grondbergingslocatie

Zonnepanelen in 'Pauzelandenschappen'

Delen van Westpoort liggen braak in afwachting van toekomstige ontwikkeling van bedrijven. In deze 'pauzelandenschappen' kunnen zonnepanelen worden aangebracht als tijdelijke bestemming, na de ontwikkeling van een bedrijfsgebouw kunnen ze worden teruggeplaatst op het dak.

4. Bevindingen & vervolg

Voorliggende belangenverkenning toont de tientallen ontwikkelingen en initiatieven die op het gebied af komen. Het laat zien dat zonder regie er vergaande verrommeling dreigt, waardoor het gebied haar functie als aantrekkelijke overgang tussen stad & land en zand & klei zal verliezen.

Tegelijkertijd bieden al deze plannen en initiatieven ook voldoende programma om - mits met de juiste sturing - een kwaliteitsimpuls te geven aan het gebied.

Aanbevelingen

De eerste aanbeveling uit deze verkenning is het **ontwikkelen van een robuust groenblauw raamwerk** van Vensters, Randen, Draden en Parels. De vele initiatieven voor ecologische verbindingen, recreatieve structuren en versterken van historische elementen, vinden een plek in dit raamwerk. Dit raamwerk dient door betrokken overheden in samenwerking met lokale partners, bewoners en gebruikers verder uitgewerkt te worden. Op basis van dit ontwerp kan vervolgens een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, waarna (gefaseerd) tot uitvoering kan worden overgegaan.

De tweede aanbeveling is om **over de grenzen heen te kijken**. Nader onderzocht moet worden welke landschappelijke meerwaarde er kan ontstaan, wanneer gemeenten en provincies samenwerken, waarbij regionale ruimtelijke opgaven (o.a. zonne-energie, grondberging) hun landschappelijk meest optimale plek vinden, los van gemeente- of provinciegrenzen.

De derde aanbeveling is **meervoudig ruimtegebruik**. De ruimte is schaars en combinatie van functies leidt tot maatschappelijke en ruimtelijke meerwaarde. Dit sluit ook aan bij één van de drie afwegingsprincipes uit de Ontwerp Nationale Omgevingsvisie (NOVI): 'Combinatie van functies gaan voor enkelvoudige functies.' Een belangrijke onderzoeksvraag voor het vervolg is bijvoorbeeld in hoeverre grondberging gecombineerd kan worden met zonnevelden, recreatie of tijdelijke natuur, waardoor deze bergingslocaties meerwaarde hebben voor het gebied.

De vierde en misschien wel belangrijkste aanbeveling is het **voortzetten van het gesprek** en de samenwerking over het gebied Matsloot /Westpoort e.o. tussen de beide provincies en de drie betrokken gemeenten. Niet alleen op ambtelijk, maar ook op bestuurlijk niveau. Het 'zaadje is geplant', nu doorpakken!

Bosch Slabbers

© Dit werk is auteursrechtelijk beschermd.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en BoschSlabbers Tuin- en Landschapsarchitecten B.V. (hierna: "BoschSlabbers").

BoschSlabbers heeft bij haar werkzaamheden de zorgvuldigheid in acht genomen die van haar kan worden verwacht. Aan de getoonde informatie in deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Op onze werkzaamheden zijn de voorwaarden van toepassing zoals vastgelegd in De Nieuwe Regeling 2005 (DNR 2005).

BoschSlabbers heeft met zorgvuldigheid de beelden in deze publicatie geselecteerd. Het kan voorkomen dat niet alle rechthebbenden van de gebruikte beelden zijn achterhaald. Belanghebbenden worden verzocht contact op te nemen met BoschSlabbers.

Bosch Slabbers

Den Haag

1e Sweelinckstraat 30
2517 GD Den Haag
T 070 3554407
denhaag@bsla.nl

Middelburg

Oude Vlissingeweg 1
4336 AA Middelburg
T 0118 592288
middelburg@bsla.nl

Maarn

Landgoed Plattenberg – Het Koetshuis
Amersfoortseweg 38
3951 LC Maarn
T 0118 592288